

Styrets medlemmer

Vår saksbehandler/tlf.
Lise Rydje / 92834159

Vår ref.
23/2964
Deres ref.

Oslo,
27.04.2023

Styremøte 3/23, 27. april - Innkalling

Vi viser til kontakt og innkaller med dette styrets medlemmer til styremøte 3/23.
Møtestart torsdag 27. april kl 10:00 – 11:30, møterom Hassel 2 i Forskningsrådets lokaler.
Fellesmøte styret – porteføljestyrelederne kl 12:00 – 16:00, møterom Abel 1.

Vedlagt oversendes saksdokumenter.

Vedr praktiske spørsmål, ta kontakt med Lise Rydje, mobil 92834159 / epost: lr@rcn.no

Vel møtt til møter!

Med vennlig hilsen
Norges forskningsråd

Mari Sundli Tveit
Adm. direktør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevet signatur

Norges forskningsråds styre

DatoTorsdag 27. april 2023
10:00-16:00**Sted**

Møterom Hassel 2 / Abel 1, Forskningsrådets lokaler

Sak S 27/23	Godkjenning av sakslisten	10:00-
Sak S 28/23	Godkjent referat fra styremøte 2/23, 10. februar - vedlegg	
Sak S 29/23	Spørsmål om habilitet	
Sak S 30/23	Skriftlige og muntlige orienteringer - Prioriteringer innenfor virksomhetsbudsjettet (vedlegg) - VMA 2.0 – tilbakemelding på rapport og ny bestilling (vedlegg) - Kvartalsrapport (vedlegg) - Budsjettmodell - Samfunnsoppdrag - Omstillingsprosessen	- 10:40
Sak S 31/23	Forberedelse fellesmøte - vedlegg	10:40 – 11:00
Sak S 32/23	Eventuelt	11:00 – 11:05
Sak S 33/23	Vedtaksprotokoll godkjennes	11:05 – 11:10
Sak S 34/23	Oppsummering - Dialog mellom styret og adm. direktør	11:10 – 11:30
	LUNSJ	11:30 – 12:00
	Fellesmøte styret – porteføljestyrelederne KI 12:00 – 16:00	

Norges forskningsråds styre, møte 2/2023

Dato

Fredag 10. mars 2023
Kl 10:00 -16:00

Sted

Forskningsrådets lokaler, Drammensveien 288

Til stede

Kristin Halvorsen - leder
Birger Vikøren - nestleder
Linda Nøstbakken
Britt Elin Steinveg
Gunnar Hovland
Per Arne Karlsen, ansattes representant
Per Magnus Kommandantvold, ansattes representant

Forfall**Til stede fra****Forskningsrådet**

Mari Sundli Tveit, administrerende direktør
Anne Kjersti Fahlvik, områdedirektør Innovasjon i næringsliv og offentlig sektor
Tove Karin Stølen, områdedirektør Virksomhetsutvikling og drift
Jesper Simonsen, områdedirektør Investering, rådgivning og dialog
Kristin Danielsen, konstituert områdedirektør Forskningssystemet og internasjonalisering
Christina I.M. Abildgaard, konstituert områdedirektør Bærekraftig samfunnsutvikling
Christian Haug-Moberg, pressesjef
Heidi Eriksen, fungerende avdelingsdirektør internrevisjon
Lise Rydje, seniorkonsulent
Tobias Ellingsen, spesialrådgiver/referent

Sak S 19: avdelingsdirektør Johan Skivik Aubell, avdelingsdirektør Stig Slipersæter
Sak S 20: avdelingsdirektør Petter Helgesen
Sak S 21: avdelingsdirektør Petter Helgesen
Sak S 22: avdelingsdirektør Johan Skivik Aubell, avdelingsdirektør Stig Slipersæter
Sak S 23: avdelingsdirektør Stig Slipersæter, spesialrådgiver Randi Søggen, spesialrådgiver Yngvill Rådmannsøy Tømmerberg

Sak S 15/23 Godkjenning av sakslisten

Vedtak: Sakslisten godkjennes.

Sak S 16/23 Godkjent referat fra styremøte 13/22

Vedtak: Referatet godkjennes.

Sak S 17/23 Spørsmål om habilitet

Vedtak: Ingen inhabilitet i dette møtet.

Sak S 18/23 Skriftlige og muntlige orienteringer

Styreleder orienterte om at Forskningsrådets ansatte har valgt nye representanter til Styret. De nye ansattrepresentantene i Styret presenterte seg.

Administrerende direktør orienterte muntlig om:

- Status for omstilling
- Medieomtale av Forskningsrådet siden forrige møte

Skriftlige orienteringer:

- Omstillingsprosessen
- Stortingets vedtak om ny langtidsplan

Vedtak: Tatt til orientering.

Sak S 19/23 Årsrapport 2023

Administrerende direktør innledet og presenterte rapporten, hovedbudskapene i styrets beretning og vurdering av fremtidsutsikter ble vektlagt. Årsrapporten er den formelle tilbakemeldingen til departementene på tildelingsbrevene og om bruken av bevilgningene til Forskningsrådet over statsbudsjettet i 2022.

Rapporten skal gi et dekkende bilde av Forskningsrådet virksomhet, innsats og resultater i 2022. Årsrapporten skrives på bakgrunn av regjeringens mål for Forskningsrådet og tildelingsbrevene. I rapporten er det lagt vekt på å få frem vurderinger som oppsummer og syntetiserer resultater, utfordringer og muligheter og samtidig får frem Forskningsrådets bidrag. Årsrapporten danner grunnlaget for styringsdialogen med Kunnskapsdepartementet (KD).

Styret ga innspill til innhold og format for årsrapporten, og stilte oppklarende spørsmål til årsregnskapet og rapporten. Styret gikk særlig gjennom styrets beretning og fremtidsutsikter og kom med konkrete innspill til disse kapitlene. Styret sluttet seg til vurdering av måloppnåelsen og godkjente årsrapporten med de innspill som kom frem i diskusjonen.

Vedtak: Styrets beretning for 2022 godkjennes. Beretningen justeres i henhold til Styrets kommentarer.

Introduksjon til virksomheten og hovedtall bearbeides videre i tråd med eventuelle kommentarer fra Styret.

Styret slutter seg til vurdering av måloppnåelsen som er gjort på de fem målområdene i kapittelet om Årets aktiviteter og resultater. Vurderingene justeres i henhold til Styrets kommentarer.

Styret slutter seg til den samlede vurdering av risiko gitt i kapittelet om Styring og kontroll av virksomheten. Vurderingen justeres i henhold til Styrets kommentarer.

Styret slutter seg til Vurderingen av framtidsutsikter. Vurderingen justeres i henhold til Styrets kommentarer.

Styret godkjenner årsregnskapet for 2022 for Forskningsrådet og årsregnskap og budsjett for Eiendomsfondet, med resultatregnskap for 2022, balanse pr. 31.12.2022, tilhørende noter og kontantstrømsanalyse, slik det framgår av Årsrapport 2022 med vedlegg. Gjenstående midler på administrativ avsetning overføres til 2023. Godkjenningen gjøres med forbehold om at Riksrevisjonen ikke finner vesentlige feil eller mangler i sin revisjon.

Administrerende direktør får fullmakt til å ferdigstille og godkjenne departementsrapportene.

Sak S 20/23**Aldersgrense for FRIPRO Unge talenter**

Administrerende direktør introduserte saken ved å vise til forrige styremøte der Styret vedtok å innføre en rekke søknadsreducerende tiltak, inkludert å gjeninnføre 6-års-erfaringskravet for Forskerprosjekt for fornyelse i FRIPRO. I etterkant har vi fått tilbakemeldinger på at endringen av erfaringskravet for fornyelse kan gi uheldige konsekvenser for forskere som er tidlig i karrieren, men som samtidig er over 40 år. Administrasjonen foreslår å fjerne alderskravet for Forskerprosjekt for unge talenter i FRIPRO, slik at varianten blir for alle forskere tidlig i karrieren. Denne endringen vil bringe FRIPRO i overensstemmelse med ERC og støtter også opp om ønske om sektormobilitet begge veier i Forskningsrådets plan for rekruttering.

Styrets diskuterte forslaget om å fjerne alderskravet og hvordan dette vil kunne påvirke ambisjonen om en innvilgelsesprosent på om lag 25 prosent. Styret støttet å fjerne alderskravet for Forskerprosjekt for unge talenter i FRIPRO og er positive til at FRIPRO da vil være på linje med ERC.

Vedtak:

Alderskravet for Forskerprosjekt for unge talenter i FRIPRO fjernes fra og med utlysningene høsten 2023.

Sak S 21/23**Finansiering av siste 4-årsperiode for de 10 SFF-IV sentrene - delegering**

Administrerende direktør innledet. 10 sentre i fjerde generasjon Sentre for fremragende forskning (SFF-IV) ble startet opp høsten 2017. Prosjektene har finansiering i 6 + 4 år hvor de 4 siste årene avhenger av utfallet av en midtveis-evaluering. På grunn av reduksjonene i Forskningsrådets virksomhetsbudsjett ble de administrative kostnadene ved å gjennomføre evalueringen vurdert å være for høye til å forsvare gjennomføringen når det samtidig ble tatt hensyn til risiko og sannsynlighet for at evalueringen kunne føre til endret beslutning om videreføring. Forskningsrådets juridiske vurdering er at det opprinnelige SFF-IV finansieringsvedtaket er fattet på et slikt grunnlag at det kreves et nytt vedtak for at sentrene skal få finansiering for siste del av prosjektperioden. For å effektivisere saksbehandlingen bes Styret om å delegerer myndighet for å fatte

---

vedtak i saken til administrerende direktør. I og med det ikke gjøres noen ny faglig vurdering og at det kun er en forlengelse av eksisterende finansiering, mener administrasjonen at dette er forsvarlig.

Styret stilte oppklarende spørsmål til saken og støttet administrasjonen forslag til delegering av vedtak om videre finansiering av SFF-IV-sentrene.

Vedtak: Styret delegerer til administrerende direktør å fatte beslutning om videre finansiering av SFF-IV-sentrene innenfor rammen som er avsatt til dette.

Sak S 22/23   Vurderinger av bruken av KDs post 285.53

Unntatt offentlighet etter offentlighetslovens § 14.

Sak S 23/23   Ny porteføljestyrestruktur

1. Bakgrunnsnotat
2. Revidert mandat for porteføljestyrene
3. Ansvarsdelingen mellom Styret og porteføljestyrene
4. Alternativer for inndeling i styrer

Administrerende direktør introduserte saken og viste til Styrets foreløpige behandling av saken i møtet 16. des 2022. Styret ba da administrasjonen om å utrede flere forslag, samt redegjøre for kunnskapsgrunnlaget som lå til grunn for forslagene. Oppnevning av nye porteføljestyre i 2023 gir anledning til å drøfte ulike aspekter ved styrestrukturen og hvordan kan vi legge til rette for en mer hensiktsmessig struktur og levere bedre på overordnede mål for Forskningsrådet. Jesper Simonsen presenterte de ulike elementene i saken og hvordan en høringsrunde om ny porteføljestyrestruktur kan gjennomføres. Denne saken presenterer ulike prinsipper for inndeling i porteføljestyrestruktur, samt redegjør for bakgrunnen for endringene, forslag til revidert mandat, og endring av ansvaret for de ordningene som til nå har ligget til styret.

Styret diskuterte de ulike elementene i saken og la vekt på at disse må vurderes samlet før Styret kan beslutte de ulike delene. Styret ønsker derfor at planlagt høring/konsultasjon gjennomføres før styret tar endelige beslutninger i saken. Helheten i saken bør legges frem i høringen slik at alternativer og forutsetninger for inndeling i styrer presenteres sammen med et bakgrunnsmateriale som viser ønskede endringer i mandat og rolle- og ansvarsdeling mellom styrenivåene. Ny porteføljestyrestruktur skal sikre kvalitet, uavhengighet, forankring, effektivitet og forenkling. Alle modellene har i seg en endring og det skal være færre porteføljestyre enn i dag.

Vedtak: Styret ønsker høring/konsultasjon med sektoren, arbeidslivets organisasjoner, KS og departementene om ny struktur for porteføljestyre. Styret ønsker synpunkter på struktur basert på de tre fremlagte modeller, og samtidig innspill på eventuelle konsekvenser for mandat og ansvarsdeling mellom styret, administrasjon og porteføljestyrene.

Sak S 24/23**Eventuelt**

Britt Elin Steinveg orienterte om møte med internrevisjonen og styret diskuterte prioriteringer for internrevisjonen frem til sommeren. Fire områder skal prioriteres; Arbeid med revisjonsattester, Ny rammeavtale om bistand til internrevisjonens arbeid, Årsrapport for internrevisjonen og Revisjonsplan for 2023.

Sak S 25/23**Vedtaksprotokoll godkjennes**

Vedtak:

Styret godkjenner vedtaksprotokollen.

Sak S 26/23**Oppsummering**

Sak S 29/23

Skriftlige orienteringer fra administrasjonen

Til
Styret

Ansvarlig direktør
Jesper W. Simonsen

Saksbehandler
Stig Slipersæter

Vedlegg

Fra
Administrerende direktør

***RISE Fire Research: Korreksjon i datagrunnlag**

Søknad fra RISE Fire Research (RISE FR) om å bli vurdert for å bli omfattet av Retningslinjer for statlig grunnbevilgning til forskningsinstitutter og forskningskonsern ble behandlet i Styret 10.02.2023. Styret konkluderte med å anbefale Kunnskapsdepartementet om ikke å inkludere RISE FR i ordningen for statlig grunnbevilgning. Styret la til grunn at selv om RISE FR har viktig nasjonal kompetanse/laboratorier og mye samarbeid med næringsliv og myndigheter, så har de *færre forskerårsverk og lavere vitenskapelige produksjon* (målt i publikasjonspoeng) enn Forskningsrådets indikerte nedre grenser for dette.

RISE FR har 16,9 årsverk med hovedoppgave å drive forskning. Antall forskerårsverk er under grensen på 20 som indikerer tilstrekkelig robusthet. Når det gjelder publikasjonspoeng, har det kommet ny informasjon som gjør at beregningene på denne indikatoren må korrigeres. Administrasjonen får kvalitetssikret informasjon om publikasjonspoeng fra SIKT, som igjen bygger sine data på innrapportering i Cristin. Etter at saken ble behandlet i Styret, ble det oppdaget en feil i tallene for publikasjonspoeng per forskerårsverk per år beregnet av SIKT. Tallet vi la til grunn for vår vurdering var 0,29, mens riktig tall er 0,43. Det korrigerede tallet viser fremdeles at RISE FRs vitenskapelige produksjon er lav. Det er under den *generelle grenseverdien* på 0,6 for institutter i grunnbevilgningsordningen. Imidlertid er 0,43 høyere enn grenseverdien på 0,32 som gjelder for den teknisk-industrielle instituttarenaen der RISE FR ville hørt naturlig hjemme.¹

Korreksjonen av tallene fra SIKT viser altså at RISE FR har en noe høyere vitenskapelige produksjon enn det som ble lagt til grunn for administrasjonens vurdering presentert for Styret 10.02.2023. Selv om den vitenskapelige produksjonen er høyere enn først antatt, så er den fremdeles lav. RISE FR har færre publikasjonspoeng per forskerårsverk per år enn alle institutter som i dag er innenfor grunnbevilgningsordningen.

Korreksjonen av publiseringsstillingene endrer ikke helhetsvurderingen av søknaden vesentlig og er ikke tilstrekkelig grunn til at søknaden må behandles på nytt i Styret.

---

¹ For teknisk-industrielle institutter, der grunnbevilgningen utgjør en andel lavere enn 15 % av egenutført FoU, skal grenseverdien på 0,6 publikasjonspoeng/FoU-årsverk/år multipliseres med grunnbevilgningsandel [i %]/15 %. Setter vi inn tall for instituttet med lavest grunnbevilgningsandel, får vi 0,32 publikasjonspoeng/FoU-årsverk/år.

***Status for arbeidet med nytt veikart for forskningsinfrastruktur og neste INFRASTRUKTUR-utlysning.**

Vi er i ferd med å ferdigstille nytt veikart for forskningsinfrastruktur som vil legges frem for Styret i møtet 6 juni. Styret ble i oktober orientert om prosessen og i desember om status for arbeidet.

Utvalget av eksterne som har bidratt i arbeidet har nå gjennomført sine planlagte møter og et utkast til veikart er tilgjengeliggjort for porteføljestyrene og for fagavdelingene for innspill.

Neste INFRASTRUKTUR-utlysning skal etter planen publiseres i juni 2023, med søknadsfrist november 2023. Tentativ ramme for utlysningen er 1 milliard kroner. Også utlysningen vil legges frem for Styret 6. juni.

Alle som skal søke til fristen i november må på forhånd ha sendt inn en skisse. Skisseutlysningen ble publisert 1. april med frist 21. juni. Målet med skisseutlysningen er å bidra til bedre nasjonal koordinering og samhandling mellom ulike institusjoner og forskningsinfrastrukturer som opererer innenfor samme område. Vi vil derfor publisere tittel, sammendrag, samarbeidspartnere og kontaktpersoner til skissene på nettsidene våre, slik at miljøer med samme infrastrukturbehov lettere kan kontakte hverandre og inngå samarbeid om endelige infrastruktureknader til fristen i november.

Siden veikartet ferdigstilles tett opp til skissefrist, vil et utkast bli tilgjengeliggjort for institusjonene som kan søke og et digitalt informasjonsmøte med mulighet for dialog vil bli holdt i første halvdel av mai.

***Muligheter for norsk vaccine- og legemiddelproduksjon**

Regjeringen vil ta et større ansvar for tilgang til viktige medisiner og vaksiner. NFD har bedt Forskningsrådet, Innovasjon Norge og Siva (VMA) gi råd om tiltak som kan bidra til lønnsom produksjon, herunder mulig etablering av et nasjonalt senter for utvikling og produksjon biologiske legemidler. Basert på utredninger, dialog og erfaringer har VMA nå i april anbefalt et slikt senter – gjerne via nettverksstruktur - gitt oppbygging av og bruk av kompetanse og fasiliteter, koordinering av eksisterende virkemidler fra forskning til marked og gitt nordisk samarbeid pga komplementær infrastruktur og kompetanse som også de andre landene ser etter.

***Forskningsinstitusjonene og nyskaping**

Regjeringen gir nå forskningsinstitusjonene et tydelige ansvar for tidlige faser i et nyskappings- og kommersialiseringsløp for ideer og resultater fra forskningen. En tidligere ordning med søkbare midler for teknologioverføringskontorene (TTO-er) ble derfor f.o.m. 2023 erstattet med en ordning rettet til forskningsinstitusjonene, med oppfordring om bruk av eksisterende kompetanse, strukturer (som TTO-er) og samarbeid mellom institusjonene. Forskningsrådet lyste ut og tildelte i mars 100 mill. kroner for 2023-24 til 30 søkere fra UH, forskningsinstitutter og helseforetakene. Målet er bedret kultur, gode strukturer og mer nyskaping og kommersialisering fra institusjonene. Analyser og utredninger viser til store potenstaler i økt bredde av fag og institusjoner for verdiskaping.

*Oppfølging av prioriteringer innenfor virksomhetsbudsjettet i 2023

Notat fra Forskningsrådet til Kunnskapsdepartementet av 13.04.23, se vedlegg 1

*Tilbakemelding på innspill til rapport om brukernær gjennomgang av det næringsrettede virkemiddelapparatet

Brev fra Nærings- og fiskeridepartementet av 14.04.23, se vedlegg 2

*Økonomisk kvartalsrapport Forskningsrådet – 1. kvartal 2023

Sendt Kunnskapsdepartementet 20.04.23, se vedlegg 3

Notat

Oppfølging av prioriteringer innenfor virksomhetsbudsjettet i 2023

Til	Fra	Dato
Kunnskapsdepartementet	Forskningsrådet	13.04.2023

Vi viser til bestillingen fra Kunnskapsdepartementet av 15. mars 2023, om å gi en samlet redegjørelse for våre prioriteringer i 2023, og hvordan disse på best mulig vis legger til rette for oppnåelse av de mål og strategiske områder som er angitt i tildelingsbrevet.

1. Innledning

Forskningsrådet er det nasjonale utøvende forskningsstrategiske organ. På vegne av alle departementer finansierer vi forskning, gir råd om forskning og fremmer grunnleggende og anvendt forskning og innovasjon i samfunnet. Forskningsrådet har hatt en realnedgang i virksomhetsbudsjettet tilsvarende 170 mill. kroner i perioden 2017-2022, som kommer i tillegg til budsjettkuttet på 62,8 mill. kroner i 2023. I perioden fram til 2023 er budsjettkuttet tatt ut gjennom reduksjon i driftskostnader, mens vi i 2023 i tillegg har redusert lønnskostnader ved frivillig avgang. Ved utgangen av 2022 hadde Forskningsrådet 456 årsverk, og vi styrer mot 360 årsverk innen utgangen av 2023. I nivået på nedbemanningen er det også ivaretatt noe framtidig risiko for ytterligere reduksjon i budsjettet.

Samtidig som kapasiteten vil bli redusert med nesten 100 årsverk i løpet av ett år, har vi fortsatt tilstrekkelig kompetanse til å kunne løse samfunnsoppdraget, og bidra på best mulig måte til regjeringens og alle departementenes forskningsinnsatser. Dette vil imidlertid kreve at vi tilpasser våre leveranser til den nye ressursituasjonen.

Forskningsrådet vil, i henhold til føringene i tildelingsbrevet, legge til grunn at finansiering av forskning, overordnet forskningspolitisk rådgivning og sektorpolitisk rådgivning har høyest prioritet blant Forskningsrådets oppgaver. En viktig del av arbeidet i 2023 vil være å legge grunnlag for måloppnåelse på lengre sikt, samtidig som vi klarer å levere på et tilfredsstillende nivå også i 2023. Dette vil være et unntaksår hvor kapasiteten vil være begrenset på grunn av refordeling av arbeidsoppgaver og store omstillingskostnader. Vi må derfor gjøre noen kortsiktige grep, men legger til grunn at vi vil levere på mål og strategiske områder angitt i tildelingsbrevet for 2023.

For å kunne levere godt i henhold til mål og prioriterte områder i tildelingsbrevet i årene framover er vi avhengig av å ha en god prosess med departementene rundt føringer og prioriteringer. Det forutsetter et godt samarbeid rundt prioritering av pågående og nye oppgaver og bestillinger, og at disse ses i sammenheng med pågående oppgaver. Det er derfor behov for å etablere en dialogprosess i forkant av formaliserte bestillinger, slik at vi kan planlegge vår virksomhet med en lengre tidshorisont. Vi ser også at det kan være hensiktsmessig å være koblet på tidlig i prosessene på egnet vis, knyttet for eksempel til tekster i stortingsmeldinger og proporsjoner, og at det er tett involvering i utformingen av bestillingene fra departementene, slik at vi kan plassere disse inn i pågående og planlagt arbeid på en hensiktsmessig måte, og på denne måten sikre overordnet måloppnåelse.

For å oppnå dette foreslår vi å inngå en prioriteringsdiskusjon med hvert enkelt departement der vi blir enige om hvordan vi i et lengre perspektiv skal prioritere vår innsats for det enkelte departement, slik at vi kan levere på forventningene og sikre god måloppnåelse på en mest mulig planmessig og effektiv måte. Dette vil også legge grunnlaget for å finne et hensiktsmessig nivå på styringen for å sikre best mulig utnyttelse av ressursene, som i praksis innebærer at føringene i tildelingsbrevene er på et mer overordnet nivå enn i dag. Vi vil komme nærmere tilbake til hvilke gevinster dette vil ha for de ulike virksomhetsområdene våre nedenfor.

I de neste kapitlene vil vi beskrive konkrete prioriteringer og endringer for de fire virksomhetsområdene; investering, rådgivning, dialog og oppdrag. Vi vil oppsummere hovedtrekk over prioriteringer, oppgaver/tjenester og endringer i disse, forutsetninger som må være på plass for at vi skal kunne levere som planlagt på mål og strategiske områder, og risikofaktorer for manglende måloppnåelse. Innledningsvis vil vi presentere de viktigste prioriteringene for hvert virksomhetsområde. Noen av prioriteringene vil i hovedsak gjelde for 2023, noen tiltak igangsettes og vil ha noe effekt fra 2023, mens andre tiltak er mer langsiktige med ambisjon om å starte implementering fra 2024 og videre.

De viktigste tiltakene kort oppsummert:

Investeringsvirksomheten

- Tiltak og prioriteringer fra 2023:
  - Forventning om 25 prosent tilslag i alle utlysninger på sikt er utgangspunkt for flere tiltak for å forenkle og effektivisere utlysnings- og søknadsbehandlingsprosessen. Enkelte tiltak implementeres fra 2023, og skaleres videre opp i 2024.
- Tiltak for 2024 og videre:
  - Redusere antall budsjettformål og utlysninger samtidig som departementenes behov ivaretas og måloppnåelsen opprettholdes eller styrkes. Dette forutsetter at føringene i tildelingsbrevene er på et mer overordnet nivå.
  - Nytt verktøy for planlegging av langtidsbudsjett og utlysninger, og mer effektiv dialog med departementene om planlagte utlysninger og tildelinger.
  - Det innføres differensiert risikobasert prosjektoppfølgning der kontrolltiltak skal stå i forhold til risikoen for at tilskudd ikke blir brukt i tråd med betingelser og vilkår for tildelingen.

Rådgivning

- Tiltak og prioriteringer fra 2023:
  - Færre evalueringer på kort sikt, mens planer for evalueringer på lengre sikt må drøftes med departementene.
  - Arbeidet med å koordinere bestilling av kunnskapsoppsummeringer tilpasses kapasiteten.
  - Formatet på budsjettforslaget drøftes med departementene med målsetning om å kunne levere et mer relevant budsjettforslag, men med redusert arbeidsinnsats.
  - Fagdialog med samtlige departementer videreføres konsentrert rundt forberedelse av konkrete satsinger/budsjettforslag og innspill om forskningspolitikk i meldingsarbeid, til nasjonale strategier mv.
  - Rådgiving og mobilisering knyttet til Horisont Europa prioriteres.
  - Nødvendig deltagelse på ulike internasjonale arenaer og samarbeid i internasjonale organisasjoner må vurderes grundigere.
  - Samarbeid gjennom multilaterale organisasjoner prioriteres framfor bilateralt samarbeid, og det foreslås å redusere vår rådgiving knyttet til enkeltland i Europa til et minimum.
  - Redusere innsatsen på deler av instituttpolitikken i dialog med departementene.
  - Strategiske oppgaver i det regionale partnerskapet prioriteres, mens mobiliserings- og dialogvirksomheten rettet mot FoU-utførende aktører regionalt nedprioriteres.
  - Rådgiving om næringsliv og offentlig sektor konsentreres om å følge opp arbeidet med 2 prosent FoU-innsats i næringslivet, samarbeid i virkemiddelapparatet, og økt samarbeid mellom privat og offentlig sektor.

- Forskningsrådet vil lede operative grupper og sekretariatene for begge de nasjonale samfunnsoppdragene.
- Tiltak for 2024 og videre:
  - Formatet på årsrapport og departementsrapportene drøftes med departementene med mål om bedre målretting, økt relevans for departementenes behov og mindre ressursbruk.
  - Deltakelsen i internasjonale fora for forskningsinfrastruktur avklares i dialog med departementene.

Dialog

- I dialogaktiviteten prioriteres informasjon til søkere, bruk av digitale arrangementer, samt noe bistand til å organisere arrangementer for departementene.

Oppdrag

- Nye oppdrag fra departementene må drøftes i god tid for å avklare forventede leveranser, arbeidsinnsats og øvrige ressursbehov.

2. Investering

Investeringsvirksomheten er viktig for måloppnåelse på alle målene i MRS-systemet. For å fortsatt kunne sikre måloppnåelsen er vi helt avhengig av å gjennomføre større endringer for å effektivisere investeringsprosessen tilstrekkelig. Sentralt i dette arbeidet er det pågående digitaliseringsprosjektet (iFront) som er avgjørende for å effektivisere våre arbeidsprosesser og legge til rette for flere og bedre analyser av våre virkemidler og forskningssystemet. Som en del av digitaliseringsprosjektet går vi nå inn i alle deler av investeringsprosessen for å forenkle, effektivisere, men også forbedre. Løsningen vil utvikles og implementeres gradvis fram mot 2026. Effektiviseringsgevinstene av prosjektet er i praksis allerede tatt ut gjennom nedbemanningen. For å lykkes med den planlagte implementeringen er vi imidlertid avhengig av at departementene har en overordnet mål- og resultatfokuseret tilnærming til sine forskningsinvesteringer. Vi vil utdype dette i beskrivelsen av de mest sentrale endringene i investeringsprosessen nedenfor.

2.1 Ressurseffektiv og framtidsrettet virkemiddelportefølje

Hver enkelt utlysning har både store oppstartskostnader og kostnader knyttet til organisering av søknadsbehandling. Det er derfor et betydelig effektiviseringspotensial i å gjennomføre færre og større utlysninger. Ved å samle utlyste midler i større og færre utlysninger er det en mulighet for at forskere innenfor noen (tematisk smale) områder vil oppleve en hardere konkurranse om midlene, samtidig som andre forskere vil øke sine muligheter for å få midler fra Forskningsrådet.

I tillegg til å innføre tematiske bredere utlysninger, vil vi samle utlysninger av støtte til "typelike prosjekter" i fellesutlysninger, slik at for eksempel forskerprosjekter og innovasjonsprosjekter med forskjellige avgrensede temaer og næringer samles i en utlysning. Det er mer effektivt å samle føringer fra departementene som konkrete/øremerkede prioriteringer i større samleutlysninger fremfor å lyse ut disse midlene i egne spesialtilpassede utlysninger. Dette krever bedre og tidligere dialog med departementene og større fleksibilitet i forhold til hvor detaljerte strukturelle krav som skal stilles til prosjektene som utlyses.

Innføring av porteføljestyling i 2019 har lagt til rette for en mer aktiv og bevisst bruk av handlingsrommet som ligger i å kombinere finansiering fra flere departementer og budsjettformål i bredere utlysninger rettet mot overordnede forskningspolitiske mål i langtidsplanen (LTP) og MRS. Forskningsrådet har likevel opprettholdt et stort antall budsjettformål, og et tilsvarende stort antall utlysninger per år. Vi vil derfor gå gjennom budsjettformålsstrukturen med formål om å avdekke effektiviseringsgevinster. Dette må også ses i sammenheng med mulige endringer i budsjettmodellen. Vi legger til grunn at det er mulig å redusere antall budsjettformål og utlysninger samtidig som departementenes behov ivaretas og

måloppnåelsen opprettholdes eller styrkes. Dette forutsetter at føringene i tildelingsbrevene er på et mer overordnet nivå enn i dag, og at vi kan utnytte potensialet av fellesutlysninger i størst mulig grad.

2.2 Forenkle og effektivisere utlysnings- og søknadsbehandlingsprosessen

Redusert virksomhetsbudsjett og ambisjonen på sikt om en innvilgelsesprosent på om lag 25 prosent på alle utlysninger er utgangspunkt for flere tiltak for å forenkle og effektivisere utlysnings- og søknadsbehandlingsprosessen. Effektivisering gjennom større og bredere utlysninger er beskrevet over, men hvordan utlysningene er rigget påvirker også mulighetene til å tilpasse søknadsvolum til FoU-budsjett.

For å møte disse forventningene har Forskningsrådet igangsatt et prosjekt som skal implementere opplegg for løpende søknadsbehandling av forskerprosjekter til FRIPRO. I dette prosjektet ses det også på hvilke utslag dette vil få for andre utlysninger som retter seg mot de samme søkermiljøene og som er finansiert av andre departementer, noe som kan føre til behov for tiltak også for disse. Alle tiltak for å øke andelen søknader som får tildelt midler vil påvirke mulighetene hver enkelt forsker har for å søke om midler, og for å få tildelt midler fra Forskningsrådet.

På lengre sikt vil Forskningsrådets digitaliseringsprosjekt (iFront) bidra til betydelig forenkling og effektivisering i søknadsbehandlingen, både gjennom utvikling av en ekspertmodul med en felles ekspertdatabase som brukes på tvers av tema og ordninger, og en mer standardisert vurderingsprosess. Dette innføres gradvis for ulike ordninger og utlysninger de nærmeste 2-3 årene.

Forskningsrådet utvikler også et nytt verktøy for planlegging av langtidsbudsjett og utlysninger, som legger til rette for mer effektiv dialog med departementene om planlagte utlysninger og tildelinger.

2.3 Differensiert risikobasert prosjektoppfølgning

Arbeid med prosjektoppfølgning er en sentral oppgave for Forskningsrådet som tilskuddsforvalter og utgjør en stor del av ressursbruken i investeringsprosessen. Redusert virksomhetsbudsjett medfører økt risiko for at Forskningsrådet utbetaler midler som ikke er berettiget ut fra formålet med prosjektene.

For å effektivisere ressursbruken på dette området innføres differensiert risikobasert prosjektoppfølgning. Dette innebærer at vi differensierer våre kontrolltiltak slik at de skal stå i forhold til risikoen for at tilskudd ikke blir brukt i tråd med betingelser og vilkår for tildelingen. Vi vil bruke mindre ressurser på å kontrollere tilskudd med lav risiko for at tilskuddet ikke brukes i tråd med betingelser og vilkår for tildelingen, og mer ressurser på å kontrollere tilskudd med høy risiko for at tilskuddet ikke brukes i tråd med tildelingen. Samtidig skal kontrolltiltakene sikre at tilskuddsordningen gir resultater og effekter (måloppnåelse) som tilsiktet, og vi vil legge større vekt på å vurdere helheten i måloppnåelsen for de enkelte ordningene. Vi vil implementere differensiert risikobasert prosjektoppfølgning gradvis og parallelt med at det utvikles støtte for dette i iFront-prosjektet.

En så stor omlegging av prosjektoppfølgningen bidrar til å øke risikoen for feil i tilskuddsforvaltningen på kort sikt, og dermed risiko for lavere måloppnåelse. Samtidig kan endringene bidra til å utvikle mer robuste og effektive måter å drive prosjektoppfølgning på i framtiden, og dermed redusere risikoen på lengre sikt. På kort sikt vil redusert virksomhetsbudsjett begrense omfanget av manuell innhenting av prosjektresultater underveis i prosjektene, og rapporteringen til departementene vil i større grad basere seg på informasjon som innhentes i forbindelse med søknadsbehandling og sluttrapportering fra prosjektene. En konsekvens av mindre datainnhenting er at rapportering til departementene i større grad vil være aggregerte data basert på søknader og nye prosjekter (innsats) og avsluttede prosjekter (resultater og virkninger).

3. Rådgivning

Forskningsrådets forsknings- og innovasjonspolitiske rådgiving innebærer konkrete, kunnskapsbaserte råd til politiske myndigheter, forvaltning og andre aktører. Vi kan skille mellom to hovedtyper

rådgivingsoppgaver:

- 1 Politikk for forskning: råd til forskningspolitiske myndigheter og andre aktører knyttet til bredden i hele FoUI systemet. Eksempler på slik rådgiving er policyer, veikart, innspill til LTP/samfunnsoppdrag, 21-prosesser, og råd om hvilke overordnede rammer forskningsinstitusjonene bør legge for sin FoU-virksomhet.
- 2 Forskning for politikk: råd til departementene om departementenes tildelinger og Forskningsrådets egne investeringer knyttet til departementenes ansvar for FoUI på sine sektorområder - både der departementet selv er bruker av forskning og der aktører i sektoren/politikkområdet er brukere av resultatene¹.

Rådgivningsvirksomheten er tettest koblet til måloppnåelse for MRS-mål 5 God rådgiving, og er samtidig en forutsetning for å kunne levere godt på samtlige av Forskningsrådets mål. Det er koplingen mellom investeringsvirksomheten og rådgiverrollen som er Forskningsrådets styrke, og konsekvensen av at balansen mellom investering og rådgiving kan forrykkes i favør av investering i en permanent situasjon med mindre ressurser vil være at Forskningsrådets merverdi, og dermed måloppnåelsen på samtlige mål, vil svekkes. Nedenfor vil vi utdype våre prioriteringer og forutsetninger for måloppnåelse innenfor sentrale deler av rådgivningsvirksomheten.

3.1 Kunnskapsgrunnlag

Forskningsrådet vil prioritere å utarbeide kunnskapsgrunnlag på mål og prioriteringer i LTP og bestilte kunnskapsgrunnlag i tildelingsbrev, inkludert bestilt styringsinformasjon.

Vi vil fortsette å arbeide med å utvikle metoder for å dokumentere resultater, virkninger og effekter av våre investeringer i forskningssystemet og samfunnet for øvrig. Videre vil vi prioritere tilrettelegging for bedre bruk av egne data til analyse og statistikk i tråd med dataforvaltningsstrategien. En forutsetning for å kunne bruke ressursene mer målrettet inn i utviklingsarbeidet er at vi må begrense omfanget av statistikk og analyser utarbeidet på bakgrunn av ad-hoc bestillinger. Dette innebærer å foreta strengere prioriteringer over hvilke bestillinger vi kan svare på fra departementene, samt videreutvikle og tilby opplæring i bruk av selvbetjeningsløsninger.

Vi vil på kort sikt kun prioritere evalueringer vi er pålagt å gjennomføre, og vil i 2023 ikke starte opp egeninitierte evalueringer. Det pågår fagevalueringer innenfor både livsvitenskap-porteføljen og naturvitenskap- og teknologiporteføljen. Fagevalueringene er viktig kunnskapsgrunnlag både for departementene, for Forskningsrådet og for institusjonene i sektoren. Fagevalueringene innenfor hver portefølje er delt i to deler hvor del 1 (biovitenskap og naturvitenskap) ble startet tidlig i 2022 mens del 2 (medisin og helse, og matematikk, IKT og teknologi) var planlagt å starte tidlig i 2023. Del 2 er enda ikke startet, og det er en risiko for at oppstarten må forskyves med inntil ett år på grunn av ressursituasjonen. En forskyvning vil skape utfordringer for flere av institusjonene siden de ikke får et samlet bilde før del 2 er avsluttet, og det vil kunne øke de eksterne kostnadene med gjennomføringen.

Det er risiko for at flerårig reduksjon av evalueringer og effektanalyser vil kunne være kritisk for Forskningsrådets, departementenes og institusjonens evne til å prioritere riktig, arbeide effektivt og gi kunnskapsbaserte råd. Vi vil derfor på lengre sikt sørge for å ha en forsvarlig portefølje av evalueringer som dekker helheten i vår virksomhet og følger opp våre forpliktelser gitt gjennom vedtekter og regelverk. Porteføljeanalysene, som er et viktig kunnskapsgrunnlag i porteføljearbeidet, vil også bli gjennomført i redusert omfang i 2023.

I samarbeid med flere departementer har Forskningsrådet tatt på seg en rolle med å utvikle metodikk for å bestille kunnskapsoppsummeringer og gjennomføre slike bestillinger. Slike oppsummeringer er viktige for at departementene skal få tilgang til kunnskapsstatus innenfor sitt sektoransvar. Vi kan ikke forvente å ha samme kapasitet som tidligere, men vil bistå departementene så langt som mulig.

---

¹ Jf. [veileder for sektoransvaret for forskning](#)

Vi vil videre prioritere å forvalte redaksjonsansvaret for Indikatorrapporten slik at rapporten, som er den eneste som omhandler helheten i FoU-systemet i Norge, gis ut årlig og holder høy kvalitet.

Det er ønskelig med dialog med KD med sikte på at en større del av kunnskapsgrunnlagsarbeidet som vi primært produserer for KD og sektordepartementene for å utvikle forsknings- og innovasjonssystemet kan finansieres med FoU-midler.

3.2 Budsjettforslag og årsrapport

Forskningsrådet vil ta initiativ til å diskutere formatet på budsjettforslaget med departementene med målsetning om å kunne levere et mer relevant budsjettforslag, men med redusert arbeidsinnsats. Vi ser for oss blant annet å arbeide løpende med satsingsforslag gjennom året og ha tettere dialog med departementene om budsjettforslaget slik at det i større grad treffer departementenes behov og prosesser. Eventuelle endringer i denne retning drøftes med KD og øvrige departementer.

Vi ønsker videre, i samarbeid med departementene, å arbeide for at den årlige rapporteringen blir mer målrettet, mer direkte relevant for å møte departementenes behov og mindre ressurskrevende. For eksempel vil vi foreslå at den faste styringsinformasjonen rulleres, slik at det ikke rapporteres på hvert rapporteringskrav årlig. Dette vil halvere ressursbruken, samtidig som det er små år-til-år-variasjoner slik at dette grepet ikke vil svekke kunnskapsgrunnlaget vesentlig. Vi viser til innspill til styringsinformasjon for 2023 og 2024, og forslag om forbedringer av de departementsvise rapportene, som skal diskuteres i møte med departementene 24. april.

Departementenes ulike behov og de kun delvis overlappende målbildene i LTP, MRS-systemet og føringer innenfor kapittel/post-strukturen, utfordrer Forskningsrådets evne til å rapportere på en ressurseffektiv og relevant måte. Et mer enhetlig styringssystem kan bidra til mer helhetlig og effektiv rapportering, og vil blant annet kunne åpne for muligheten for i større grad kunne gjenbruke innhold i porteføljeplanene og porteføljeanalysene både i budsjettforslag og rapportering. Vi ser fram til videre dialog om dette i etterkant av den varslede systemgjennomgangen og endringer kapittel/post-strukturen for Forskningsrådet.

3.3 Fagdialogen

En del av rådgivingen overfor departementene er ikke direkte knyttet til departementenes tildelinger til forskning gjennom Forskningsrådet, men mer knyttet til departementenes samlede sektoransvar for forskning på prioriterte sektorpolitiske områder eller deltagelse i internasjonalt forsknings- og innovasjonsarbeid. Fagdialogen inkluderer også det internasjonale arbeidet i bredt og regional rådgiving overfor offentlig sektor og næringsliv.

Fagdialogen legger grunnlag for mulige framtidige satsinger og tildelinger og er strategisk viktig for å sikre at Forskningsrådets leveranser er nyttige og relevante for hvert enkelt av departementene. Det er viktig å opprettholde en løpende uformell fagdialog, samtidig som alle føringer, bestillinger og oppdrag må formaliseres i styringsdialogen. Her ligger det et gjensidig ansvar mellom departementene og Forskningsrådet for at formelle bestillinger og føringer blir og gitt og mottatt på riktig nivå, og sikre at det er i tråd med overordnet måloppnåelse, jf. forslag i innledningen om å inngå en diskusjon med hvert enkelt departement om prioriteringer i et lengre perspektiv.

Forskningsrådets rådgiving skal ikke overlappe med fagdirektoratenes rådgiving, og vi skal ikke påta oss oppdrag som bør løses av en annen underliggende etat. Det er videre behov for en større bevissthet rundt at oppgaver som ikke direkte faller inn under de omforente prioriteringene i noen tilfeller kan finansieres som egne oppdrag, jf. kapitlet om oppdragsvirksomheten.

For å fortsatt ivareta en god fagdialog med samtlige departementer med mindre ressurser vil vi konsentrere fagdialogen rundt forberedelse av konkrete satsinger/budsjettforslag og innspill om forskningspolitikk i meldingsarbeid, til nasjonale strategier mv. Vi vil bruke fagdialogen aktivt for å sikre at satsingsforslag og budsjettforslag blir mer målrettede og svarer bedre på politiske prioriteringer, LTP og departementenes behov.

God rådgiving er ofte et resultat av omfattende konsultasjoner både med forskere og brukere av forskningen. Med mindre ressurser til dette er det risiko for at kapasitet og kompetanse til å skape gode koblinger mellom myndigheter, forskning og samfunn blir svekket.

Vi må videre balansere ressursbruken til fagdialog, rådgiving og hjelp med kunnskapsgrunnlag mellom departementer som ønsker å øke sin FoU-innsats og departementer som allerede har store FoU-investeringene gjennom Forskningsrådet. Førstnevnte vil i noen tilfeller ha behov for mer dialog med Forskningsrådet.

3.4 Internasjonal rådgiving

Forskningsrådet har, sammen med Innovasjon Norge, ansvar for norsk deltakelse i Horisont Europa og har ansvar for samarbeid med Panoramaland. Rådgiving gjennom fagdialog er rettet mot departementene, norske søkermiljøer og EU-kommisjonen.

På kort sikt vil vi kritisk vurdere hva som er nødvendig deltagelse på ulike internasjonale arenaer og samarbeid i internasjonale organisasjoner. Forskningsrådet vil prioritere rådgiving og mobilisering knyttet til Horisont Europa i tråd med strategien for Horisont Europa og det Europeiske Forskningsområdet, samt prioritere rådgiving tilknyttet det internasjonale FoUI-systemet (ERA, OECD, GRC, SE, SB mv). Det vurderes som særlig viktig for måloppnåelsen at Forskningsrådet fortsatt er tett tilknyttet arbeidet som pågår om utviklingen av FoUI-systemet internasjonalt.

Vi vil prioritere samarbeid gjennom multilaterale organisasjoner framfor bilateralt samarbeid, og foreslår å redusere vår rådgiving knyttet til enkeltland i Europa til et minimum, da dette kan ivaretas av spesialutsendinger for forskning. Forskningsrådet har også gitt råd og bistand knyttet til det nordiske samarbeidet. Vår innsats bør framover kanaliseres gjennom de etablerte samarbeidsformene som NordForsk og Nordisk Energiforskning tilbyr.

Vi vil videre prioritere rådgiving knyttet til Panoramalandene, og koble dette til policy overfor Horisont Europa og nasjonal forskningspolitikk. Samarbeid om utlysninger med Panoramalandene konsentreres så langt det er hensiktsmessig til multilaterale plattformer som EU-programmene, Mission Innovation, Belmont Forum etc. Vi vil prioritere næringsrettet FoUI i land der Forskningsrådet samfinansierer utsendinger med Innovasjon Norge.

Når det gjelder de nasjonale kontaktpunktene (NCP) forventer Forskningsrådet å kunne dekke minimumsbehovet for NCP-kapasitet, men kapasiteten vil være mindre enn før. Dette innebærer en nedprioritering av dybdeveiledning av søkere til rammeprogrammet. For å kunne opprettholde en kapasitet som vi vurderer som tilstrekkelig for god måloppnåelse vil vi gå i dialog om deler av den internasjonale rådgivningen der Forskningsrådet er målbærere for nasjonale posisjoner, for eksempel NCP-korpsets rolle som eksperter på vegne av norske myndigheter, finansiert på andre måter enn over virksomhetsbudsjettet.

3.5 Rådgiving om instituttpolitikk og UH-politikk

Forskningsrådet har ansvar for rådgiving når det gjelder hele forsknings- og innovasjonssystemet. Institutt- og UH-sektor er de to største brukerne av Forskningsrådets virkemidler. Det er derfor et behov for kunnskap om disse FoU-sektorene, for å sikre et godt grunnlag for vår rådgiving og dialogvirksomhet. Rådgivingen omfatter flere tverrgående policyområder som åpen forskning, forskerrekuttering og tidlig karriere, arbeid for likestilling og mangfold, samt forskningsintegritet- og etikk, og er særlig viktig for måloppnåelse på mål 4.

Forskningsrådet har hatt møter med KD og andre "grunnbevilgende" departementer for institutter (LMD, KLD og NFD) for å redegjøre for situasjonen etter nedbemanningen og hvilke justeringer som må gjøres i Forskningsrådets oppfølging av instituttansvaret. Forskningsrådet la fram forslag som blant annet innebærer forenkling av departementsrapportering, mindre innsats på videre arbeid med utvikling av nøkkelstallarapportering og redusert kapasitet til å håndtere ad hoc-oppdrag fra departementene knyttet til instituttsektor. Forskningsrådet tok også opp at det finnes flere tildelinger som går gjennom Forskningsrådet uten at Forskningsrådet tilfører merverdi og bare formidler pengene videre. Departementene ga uttrykk for at de forsto situasjonen etter nedbemanningen og at de foreslåtte

tiltakene var gode. Det ble også enighet om at KD tar med seg videre problemstillingen om bevilgninger som Forskningsrådet bare formidler videre uten å tilføre merverdi og vurderer endringer for dette i 2024.

3.6 Rådgivning om forskningsdata og forskningsinfrastruktur

Forskningsrådet er en viktig rådgiver når det gjelder utvikling av forskningssystemet gjennom investering og oppfølging av forskningsinfrastruktur og bedre tilgang til og gjenbruk av forskningsdata. Inkludert i dette er rådgivning som gjelder norsk deltakelse i internasjonale samarbeid om forskningsinfrastruktur og åpen tilgang til forskningsdata².

Forskningsrådet representerer Norge i styrende organer for flere internasjonale infrastrukturer. Vi har tatt initiativ til en prosess med KD for å klargjøre ansvar for oppfølging av internasjonal infrastruktur og kostnadsdekning for dette.

3.7 Regional rådgivning

Avtalen om samarbeidsmodell, forskriftene³ og samarbeidet i virkemiddelapparatet legger føringer for Forskningsrådets regionale strategiske rådgivning. Forskningsrådet skal gi strategisk rådgivning til fylkeskommunene, og være et kontaktpunkt mot nasjonale og internasjonale satsinger. Fylkeskommunens rolle som samfunnsutviklingsaktør, særlig evnen til å ta forskning i bruk og bidra til forskningsbasert innovasjon, vil kunne svekkes om Forskningsrådet ikke har kapasitet til å levere på dette.

For å levere i henhold til våre forpliktelser vil vi derfor på kort sikt prioritere strategiske oppgaver i det regionale partnerskapet, nedprioritere mobiliserings- og dialogvirksomheten rettet mot FoU-utførende aktører regionalt, nedprioritere å utarbeide nytt kunnskapsgrunnlag for fylkeskommunene i 2023, og i større grad bruke de andre virkemiddelaktørene og EU-nettverkene for å sikre regional deltakelse i nasjonale og internasjonale konkurranser.

3.8 Rådgivning til næringsliv og offentlig sektor

Forskningsrådet har også et ansvar for strategisk rådgivning overfor andre forskningsutførende sektorer, og da særlig næringslivet, men også forskningsutførende aktører i offentlig sektor. Det er et uttalt overordnet mål å øke næringslivets egen FoU-innsats betydelig. En viktig del av rådgivningen er derfor arbeid med kunnskapsgrunnlag for og rådgivning med tanke målet om at næringslivet FoU-innsats skal være på 2 prosent av BNP, og ulike former for privatfinansiering av forskning og innovasjon (blended finance). En nedprioritering av næringsrettet rådgivning vil medføre at Forskningsrådet mister momentum i en viktig utviklingsfase for forskning for innovasjon og næringsutvikling, og på områder som regjeringen prioriterer høyt.

Forskningsrådet rådgir også offentlige virksomheter, kommuner, fylker og statlige etater om forskningsdrevet og forskningsstøttet innovasjon. Rådgivningen er tett knyttet til mobilisering til de ordningene der offentlig sektor kan være søker eller samarbeidspartner. Vi vil sikre at vi har tilstrekkelig kapasitet og god samhandling internt for å følge opp satsingen på offentlig sektor ihht. føringene i LTP, med særlig vekt på samspillet mellom offentlig sektor og næringsliv, og at forskningen tas i bruk i begge sektorer.

Forskningsrådet vil prioritere å følge opp samarbeidet med de andre aktørene i virkemiddelapparatet, strategisk samarbeid med nasjonale aktører (som LO, KS og NHO), og prioritere medvirkning til utforming og gjennomføring av store samfunnsoppdrag, arbeide for at virkemiddelapparatet får lovhljæmme for utvidet utveksling av data slik at det blir mulig å tilby sømløs støtte, samt bidra til

² Rådgivningen omfatter bl.a. oppfølgingen av norsk deltakelse i ESFRI (European Strategy Forum on Research Infrastructure) og EOSC (European Open Science Cloud). Forskningsrådet er av KD tildelt ansvar som delegat til ESFRI og Mandated Organisation i EOSC.

³ Inkluderer samarbeidsmodell-avtalen mellom fylkeskommunene og virkemiddelaktørene, Forskriften for Regionale forskningsfond (RFF), og Forskriften for FORREGION.

regjeringens arbeid med en strategi for økt FoU i næringslivet. Rådgiving rettet mot enkeltvirksomheter, både i næringslivet og offentlig sektor vil bli nedprioritert i 2023.

3.9 Fagutvikling

Hovedansvaret for fagutvikling ligger hos forskningsinstitusjonene. Forskningsrådet bidrar til fagutvikling gjennom målrettede virkemidler og rådgivning. Vi legger til rette for høy kvalitet og fornyelse, rekruttering og kompetanse innenfor fagområder og sektorer. Forskningsrådet skal også sørge for evaluering av norsk forskning. Forskningsrådet vil videreføre arbeidet med planlagte fagevalueringer og oppfølging av gjennomførte evalueringer, jf. kapitlet om kunnskapsgrunnlag. Vi vil imidlertid ikke kunne påta oss annet utredningsarbeid på fag/disiplin-nivå i 2023.

3.10 Samfunnsoppdrag

Forskningsrådet tar ansvar for å lede operative grupper bestående av underliggende etater for begge de nasjonale samfunnsoppdragene. I tillegg skal Forskningsrådet lede sekretariatene. Begge samfunnsoppdragene skal gjennomføre en designfase som skal ferdigstilles senest tidlig i 2024.

3.11 VMA 2.0

Forskningsrådet vil prioritere oppdraget fra NFD om å delta i tre delprosjekter under VMA 2.0:

- En vei inn som ledes av Innovasjon Norge.
- Ny samarbeidsmodell for virkemiddelapparatet som ledes av Eksport Finansiering Norge
- Forskningsrådet leder arbeidet med å utforme prinsipper og rutiner for grønn prosjektkategorisering og rapportering.

Arbeidet er preget av tett samspill mellom virkemiddelaktørene og krever at alle bidrar i alle prosjektene. Forskningsrådet vil være konstruktive og bidra til gode løsninger.

4. Dialog

Dialogaktiviteter skaper arenaer for deling og formidling av viktig forskning, for å ta forskning i bruk, og for å skape tillit til forskning, er derfor en viktig del av Forskningsrådets mandat og bidrag til måloppnåelse.

Forskningsrådet har i dag en dialogportefølje hvor ulike initiativ og oppdrag har fått utvikle seg til å bli mange, og fragmenterte, over mange år. Dette har resultert i så mange som 39 ulike "merkevarer", 25 ulike nettstedene å drifte, samt over 240 årlige arrangementer (2022). Dette er både kostbart og tidkrevende å vedlikeholde og tas kraftig ned i 2023.

Vi har samlet alle Forskningsrådets 39 ulike "merkevarer" i en helhetlig digitalvennlig profil, og et felles system, som vil være besparende både for byråkostnader og forvaltning. Alle våre nettsteder skal samles i en mer helhetlig og forenklet struktur, som vil redusere kostnader knyttet til informasjonsbehov og informasjonsdeling på nett. Et slikt system vil også sikre at våre nettsteder driftes effektivt og forsvarlig ihht. statens kommunikasjonspolitikk, universell utforming, regler for GDPR, klart språk og nynorsk-andel. Omleggingen innebærer at når det dukker opp nye behov vil disse ivaretas innenfor den nye strukturen i form av landingssider knyttet til forskningsradet.no, og det vil ikke opprettes nye eksterne nettsteder.

Fra et brukerperspektiv ser vi at ønsket om å delta på fysiske eller digitale arrangementer er lavere enn før pandemien. Vi dreier nå dialogaktivitetene over på mer relevante flater hvor vi mer treffsikkert kan mobilisere og skape viktig dialog med relevante målgrupper. Vi skal nå ha færre og kortere, rene digitale arrangementer, eller rene fysiske møteplasser. Samtidig vil vi dreie en del av informasjonsdelingen på andre relevante flater som sosiale medier, nyhetsbrev og mobiliserende kampanjer kombinert med media. Det er rom for at vi tar på oss oppdrag som innebærer å koordinere dialogaktiviteter for departementene, men vi har sterkt redusert kapasitet til å bruke egne personalressurser på dette.

Vi vurderer at kostnadene vil reduseres vesentlig med denne omleggingen, uten at dette skal gå utover måloppnåelsen. Vi vil kunne være enda mer målrettet i arbeidet med formidling og mobilisering av relevante målgrupper framover.

5. Oppdrag

Forskningsrådet skal være en attraktiv virksomhet som kan påta seg oppdrag som er strategisk viktige når det styrker vår evne til å løse samfunnsoppdraget, gir merverdi til øvrig virksomhet og som Forskningsrådet er best rigget til å utføre. Oppdragene faller inn under både rådgiving, investering og dialog, og omfatter både tjenester hvor vi er vertskap og hvor vi påtar oss strategiske oppdrag på vegne av andre⁴.

Oppdrag skiller seg fra våre øvrige tjenester ved at det foreligger en helt konkret avklaring om finansiering og tidsavgrensning knyttet til det konkrete oppdraget. Alle oppdrag som har en finansiering utenom KDs virksomhetsbevilgning (285.55), er å betrakte som del av oppdragsvirksomheten, og kjennetegnes ved at den er tidsavgrenset, og at det er knyttet full finansiering til oppdraget⁵. Leveranser omtalt som "oppdrag" i tildelingsbrev uten spesifisering av finansiering og tidsavgrensning er å betrakte som en del av den ordinære investerings- og rådgivningsvirksomheten vår.

Et gitt oppdrag kan over tid gå over til å bli en del av den ordinære investering- eller rådgivningsvirksomheten i Forskningsrådet. Dette skal i tilfelle beskrives i tildelingsbrevet første år med en varig justering av virksomhetsbevilgningen. Dette innebærer at kutt i totalrammen for virksomhetsbudsjettet kan medføre at innsatsen reduseres tilsvarende knyttet til oppdrag fra departementene som det i tidligere år er overført midler til.

Oppdragsvirksomheten er viktig for å løse samfunnsoppdraget vårt, men kan by på visse kapasitetsmessige utfordringer utfra dagens ressurs- og budsjettssituasjon. Oppdragene kommer som et tillegg til ordinær drift og må balansere mot hva vi har av tilgjengelige kapasitet og ressurser til disposisjon for å kunne utføre oppdraget. Dette vil kreve en prioritering av leveransene for å opprettholde god ressurs- og budsjettkontroll. For å avhjelpe med dette må vi i samarbeide tettere med våre oppdragsgivere å fastsette faktiske administrasjonskostnadene og hva som er ressursbehovet ved å påta oss ulike typer oppdrag for å sikre full kostnadsdekning. Det er en pågående prosess med kostnadsberegning av pågående og varslede oppdrag gitt i tildelingsbrev.

6. Forslag til videre prosess

Vi foreslår følgende prosess for videre drøftinger om prioriteringer og utvikling av styringsdialogen:

- nærmere drøfting med KD om helheten og avklaring av forventningsnivå
- diskusjon i DFU
- drøfting i styringsdialogen med de enkelte departementene om konkrete konsekvenser, gjerne i samarbeid med KD.

⁴ Vertskapstjenester er sekretariater, kunnskapssentre m.m. som administrativt og forvaltningsmessig er underlagt Forskningsrådet, men som har full faglig autonomi. Strategiske oppdrag er enten et oppdrag med øremerkede midler som oppgitt i tildelingsbrev eller som et oppdrag fra eksterne aktører som finansieres utenom virksomhets- eller FoU-budsjettet.

⁵ Ref. retningslinjer for styring av virksomhetskostnader i Forskningsrådet (kap.285 post 55) som sier at: "Forskningsrådet kan ha andre virksomhetsinntekter utover midler fra departementene, f.eks. fra EU eller nasjonale aktører. Slike andre virksomhetsinntekter skal fullt ut dekke de tilhørende kostnadene for Forskningsrådet".

DET KONGELIGE
NÆRINGS- OG FISKERIDEPARTEMENT

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

22/7435-8

14. april 2023

Tilbakemelding på innspill til rapport om brukernær gjennomgang av det næringsrettede virkemiddelapparatet

Det vises til arbeidet med «Virkemiddelapparatet 2.0» og arbeidet med kartlegging av brukerreiser på tvers av det næringsrettede virkemiddelaktørene.

Comte Bureau har på oppdrag fra NFD gjennomført en kartlegging av brukerreiser på tvers av det næringsrettede virkemiddelapparatet. NFD mottok sluttrapporten fra Comte Bureau i desember 2022 og ba i brev 18. januar om synspunkter og vurderinger til departementets videre oppfølging. Vi viser til mottatt innspill fra virkemiddelaktørene 10. mars og møte om innspillet 11. april.

Departementet er opptatt av at de funnene som er kommet frem i arbeidet med kartlegging av brukerreiser på tvers av det næringsrettede virkemiddelapparatet og i andre rapporter følges opp og at resultater for brukerne synliggjøres. Dette kan både skje gjennom konkrete tiltak og initiativer på tvers av de næringsrettede virkemiddelaktørene og hos hver enkelt aktør. Overordnet vurderer departementet de innspillene som er gitt per 10. mars som hensiktsmessige for å følge opp funnene i rapporten, i samspill med allerede igangsatte tiltak for å bedre brukervennligheten i virkemiddelapparatet.

Vi ønsker på bakgrunn av innspillene vi har fått at det utarbeides en videre plan for arbeidet og hvilke leveranser departementet kan forvente fra arbeidet slik at vi kan følge opp på en hensiktsmessig måte uten å detaljstyre. Arbeidet skal sees i sammenheng med oppfølgingen av "Virkemiddelapparatet 2.0» herunder «Én vei inn». I møtet 11.april orienterte virkemiddelaktørene om at de enkelte virksomhetene har iverksatt mange enkelttiltak som støtter opp under ambisjonene om bedre brukervennlighet. For å få bedre helhetsforståelse av de samlede tiltakene, ber vi om at det i den oppdaterte planen legges inn en kort

Postadresse
Postboks 8090 Dep
0032 Oslo
postmottak@nfd.dep.no

Kontoradresse
Kongens gate 8
www.nfd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
912 660 680

Avdeling
Forsknings- og
innovasjonsavdelingen

Saksbehandler
Live Albrigtsen
22 24 66 89

orientering med eksempler på vesentlige tiltak som hver enkelt av virksomhetene gjennomfører, som støtter opp under de felles tiltakene i planen. I det videre arbeidet ber vi også om at dere foreslår konkret metode for å vise resultater fra arbeidet som gjøres, for eksempel i form av mål, KPIer, evalueringer eller før- og etterundersøkelser (listen er ikke uttømmende eller bindende).

Departementet ønsker videre at det foreslås en «baseline» for å måle brukeropplevelser og ber dere særlig vurdere arbeidet som ble gjort i forbindelse med områdegjennomgangen av det næringsrettede virkemiddelapparatet.

Vi ber om et utkast til oppdatert plan innen 12. mai og at dette kan ligge til grunn for en videre dialog med departementet om oppfølging.

Med hilsen

Nicolai Seip (e.f.)
avdelingsdirektør

Live Albrigtsen
prosjektleder

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

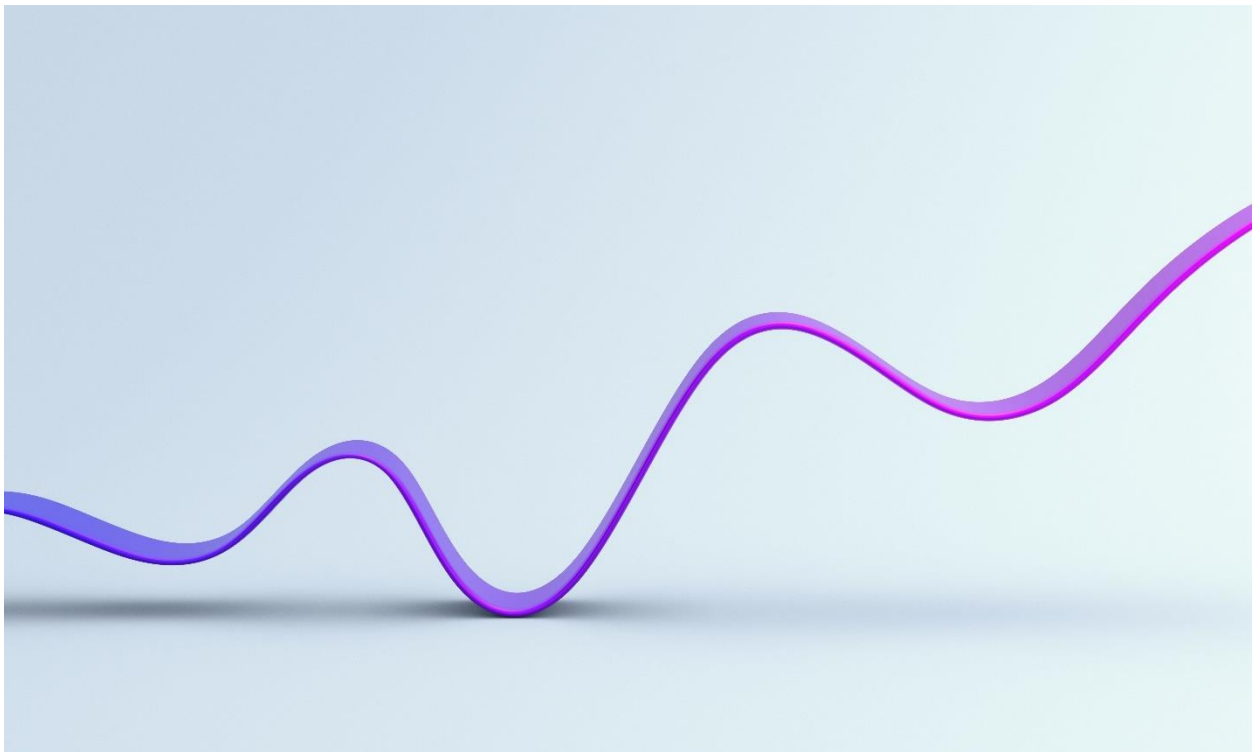
Adresseliste

Design og arkitektur Norge	Hausmannsgate 16	0182	OSLO
Eksportfinansiering Norge	Postboks 1763 Vika	0122	OSLO
Innovasjon Norge	Postboks 448 Sentrum	0104	OSLO
Norges forskningsråd	Postboks 564	1327	LYSAKER
Siva SF	Postboks 1253 Torgarden	7462	TRONDHEIM

Kvartalsrapportering til Kunnskapsdepartementet

Første kvartal 2023

1 Bakgrunn og tolkning av bestilling

Etter bestilling i tildelingsbrev 2023 22/4421 fra Kunnskapsdepartementet (KD) vil det fra og med første kvartal 2023 gjennomføres kvartalsrapportering. KDs bestilling lyder som følger:

"Som videre oppfølging av bruken av fullmakten, ber Kunnskapsdepartementet om at Forskningsrådet i 2023 rapporterer kvartalsvis på utviklingen i forbruk, inngåtte forpliktelser og prognoser for avsetninger for alle departementer. Forskningsrådet må kommentere særskilt på negative avsetninger og omtale arbeidet med å redusere disse. Departementet ber om at slik rapport foreligger ti virkedager etter kvartalets utløp. Kunnskapsdepartementet vil på bakgrunn av denne rapporteringen og sammen med berørte departementer ha fast kontakt med Forskningsrådet gjennom året om utviklingen."

Under følger en redegjørelse av hvordan Forskningsrådet har innrettet seg etter bestillingen:

- **Forbruk** vises summert hittil i år (HIÅ) og er summen av utbetalinger på prosjektene. Forbruket er summert opp til budsjettformålsnivå, og så aggregert på kap. post etter prinsipp for inntektsføring. Prinsippene tilsier at overførte midler brukes før nye midler (*first in, first out prinsipp*) før andelsberegning brukes. Inntektsføringen kan endre seg gjennom året.
- **Inngåtte forpliktelser** er omtalt som kontraktsfestede forpliktelser. Disse gjelder for prosjekter med vedtaksdato før 31.12.2022. Forpliktelsene er hentet ut per 31.03.2023. Forpliktelsene viser status på kontrakter og hensyntar ikke estimerte forsinkelser.
- **Estimerte forpliktelser fra nye utlysninger** er ikke en del av bestillingen, men vurderes som relevant å vise i denne sammenhengen. Tallene baserer seg på utlysningsplaner som ble laget høsten 2022. I prognosene er vesentlige endringer for gjennomgåtte budsjettformål hensyntatt.
- **Avsetninger** viser midler som ikke er utbetalt for det gjeldende året, mens overføringer viser samlede midler som ikke er blitt utbetalt for alle tidligere år. Avsetninger er en sum som endres gjennom året når tildelinger kontraktfestes, mens overføringer er en statisk sum for summen ubrukte midler ved årsslutt. Forskningsrådet bruker overføringer om saldo for ubrukte midler ved årsslutt konsekvent. Vi har derfor valgt å vise prognoser for overføringer i stedet for avsetninger. Alle poster med negative overføringer kommenteres særskilt sammen med en omtale om arbeidet med å redusere de negative overføringene.
- Vi har valgt å rapportere for alle departementer og fordelt på kap. poster, men ikke alle kap. poster vises i alle tabeller, kun der de er relevant.
- Forskningsrådet har foreslått fordeling av midlene bevilget i nysalderingen over 285.53 til KD, sammen med et forslag om omdisponeringer internt. I påvente av godkjenning fra KD er ikke disse disponeringene gjennomført.

Generell kommentar om forbruk: Forskningsrådets utbetalinger er ikke fordelt likt over kvartalene, men har perioder med store utbetalinger. I hovedsak gjøres det store utbetalinger tertialvis som vil gjør at noen kvartaler blir veldig tomme. Enkelte utbetalinger gjøres løpende. Fra og med 2022 utbetales grunnbevilgningene i sin helhet i løpet av første tertial og for 2023 ble utbetalingen gjort medio februar.

Prognosen hensyntar videreføring av kjent nullvekst. Diverse inntekter er ikke tatt med.

Det understrekes også at estimatene på utbetalinger er beregnet etter historiske forbruksmønster på budsjettformålsnivå. Det er derfor en usikkerhet i tallene, små prosentendringer vil kunne ha store utslag.

2 Overordnet prognose per departement

Kontraktsfestede forpliktelser: Se begrepsforklaring under "inngåtte forpliktelser" på forrige side.

Estimerte utbetalinger fra nye utlysninger: Estimerte utbetalinger fra planlagte utlysninger som skal gjennomføres de kommende årene.

Estimerte samlede utbetalinger: Summen av utbetalinger fra kontraktsfestede forpliktelser (hensyntatt forsinkelser) og fra planlagte utlysninger.

Estimerte overføringer: Overføringer ved årsslutt gitt estimerte utbetalinger og dagens bevilgningsnivå

Mill. kroner	2023				2024				2025			
	Kontrakts- festede forpliktelser	Estimerte utbetalinger fra nye utlysninger	Estimerte samlede utbetalinger	Estimerte overføringer	Kontrakts- festede forpliktelser	Estimerte utbetalinger fra nye utlysninger	Estimerte samlede utbetalinger	Estimerte overføringer	Kontrakts- festede forpliktelser	Estimerte utbetalinger fra nye utlysninger	Estimerte samlede utbetalinger	Estimerte overføringer
AID Kap. 601.50	303	2	253	61	220	15	229	23	120	70	199	15
AID Kap. 671.50	10	2	10	0	0	9	0	0	0	0	0	0
BFD Kap. 846.50	8	1	8	0	0	7	0	0	0	0	0	0
BFD Kap. 854.50	11	2	11	0	0	9	0	0	0	0	0	0
BFD Kap. 842.21	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
BFD Kap. 800.50	39	1	28	14	49	3	51	5	27	11	44	3
FD Kap.1700.73	6	6	6	4	8	6	10	0	4	7	6	0
FD Kap.1700.52	2	0	1	30	4	6	4	28	14	13	15	14
FIN Kap. 1600.21	21	0	17	38	27	0	22	40	23	1	24	25
FIN Kap. 1600.70	11	1	11	31	6	6	12	33	5	8	13	34
HOD Kap. 780.50	559	10	473	18	467	74	493	-94	273	122	426	-139
JD Kap. 400.50	83	0	65	32	78	2	71	20	41	13	62	18
JD Kap. 400.23	10	0	10	1	1	0	1	1	1	1	1	2
KD Kap. 285.52	2 444	41	2 152	257	1 939	82	1 855	160	1 335	224	1 568	349
KD Kap. 258.21	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	1
KD Kap. 287.57	235	0	235	1	235	0	235	1	235	0	235	1
KD Kap. 288.21	72	0	61	65	64	0	57	47	50	4	53	33
KD Kap. 226.71	94	0	94	0	94	0	94	0	94	0	94	0
KD Kap. 285.54	890	0	623	302	738	0	681	409	460	185	694	503
KD Kap. 226.63	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
KD Kap. 201.21	316	8	263	98	281	32	285	35	158	69	246	11
KD Kap. 287.21	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	1
KD Kap. 285.53	2 432	124	2 158	119	1 873	284	2 020	14	1 460	494	2 015	-88
KDD Kap. 500.50	75	4	67	7	63	6	60	-5	33	13	47	-4
KDD Kap. 553.74	69	0	54	38	45	0	41	22	34	1	34	12
KDD Kap. 541.50	195	0	169	-77	152	3	145	-91	99	19	128	-89
KDD Kap. 541.22	1	0	1	3	1	0	1	3	1	0	1	3

Mill. kroner	2023				2024				2025			
	Kontrakts- festede forpliktelser	Estimerte utbetalinger fra nye utlysninger	Estimerte samlede utbetalinger	Estimerte overføringer	Kontrakts- festede forpliktelser	Estimerte utbetalinger fra nye utlysninger	Estimerte samlede utbetalinger	Estimerte overføringer	Kontrakts- festede forpliktelser	Estimerte utbetalinger fra nye utlysninger	Estimerte samlede utbetalinger	Estimerte overføringer
KLD Kap. 1410.51	526	10	440	86	386	70	441	35	202	173	405	22
KLD Kap. 1410.53	5	0	5	3	8	0	8	3	7	0	7	4
KLD Kap. 1410.50	225	2	228	0	224	3	227	0	224	3	227	1
KUD - uten kap. post	6	6	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0
KUD Kap. 335.73	10	0	8	14	2	0	9	5	0	0	7	-2
KUD Kap. 325.52	17	0	14	15	7	1	14	6	4	2	13	-2
KUD Kap. 328.78	6	0	5	2	17	0	1	6	7	0	4	2
LMD Kap. 1137.50	274	5	227	18	195	26	198	13	99	66	177	29
LMD Kap. 1137.51	199	0	199	0	199	0	199	0	199	0	199	0
LMD Kap. 1150.77	9	0	8	2	0	1	2	0	0	1	0	0
NFD Kap. 920.50	2 022	43	1 773	114	1 457	276	1 651	17	948	531	1 544	26
NFD Kap. 920.51	730	20	638	-14	518	105	592	-15	297	205	542	34
OED Kap. 1830.50	261	3	261	0	0	105	0	0	0	103	0	0
OED Kap. 1840.50	2	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
OED Kap. 1830.51	81	9	81	0	0	60	0	0	0	11	0	0
OED Kap. 1850.50	882	15	675	244	820	58	924	240	384	325	890	269
SD Kap. 1301.50	148	1	121	5	95	17	109	3	43	53	104	6
UD - uten kap. post.	2	0	2	2	1	1	2	2	1	1	2	2
UD Kap. 118.70	57	2	49	37	29	8	37	0	0	15	0	0
UD Kap. 169.73	0	0	0	2	0	0	0	2	0	0	0	2
UD Kap. 118.74	27	1	23	18	14	4	18	0	0	7	0	0
UD Kap. 159.71	6	0	5	4	3	1	4	0	0	1	0	0
UD Kap. 159.75	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
UD Kap. 160.70	72	6	65	27	20	15	27	0	0	30	0	0
UD Kap. 161.71	136	1	121	14	31	7	45	-12	20	9	20	-12
UD Kap. 161.72	21	0	18	3	0	1	3	0	0	1	0	0
UD Kap. 150.70	11	0	10	1	0	0	1	0	0	0	0	0
UD Kap. 118.50	0	0	0	50	12	0	7	92	20	0	39	103
UD Kap. 161.50	55	0	46	147	116	1	97	153	62	5	112	139
Sum	13 677	327	11 799	1 836	10 500	1 302	10 984	1 201	6 984	2 797	10 197	1 328

3 Planlagte utlysninger

Mill. kroner	Nye utlysninger		
	2023	2024	2025
AID Kap. 601.50	164	146	144
AID Kap. 671.50	10	0	0
BFD Kap. 846.50	8	0	0
BFD Kap. 854.50	11	0	0
BFD Kap. 800.50	8	31	30
FD Kap.1700.73	6	10	6
FD Kap.1700.52	0	4	14
FIN Kap. 1600.21	0	7	0
FIN Kap. 1600.70	10	12	12
HOD Kap. 780.50	265	191	341
JD Kap. 400.50	3	55	32
JD Kap. 400.23	0	7	0
KD Kap. 285.52	1 205	1 018	965
KD Kap. 288.21	0	37	0
KD Kap. 285.54	1 300	0	1 400
KD Kap. 201.21	107	165	168
KD Kap. 285.53	813	1 748	1 245
KDD Kap. 500.50	11	38	10
KDD Kap. 553.74	3	2	0
KDD Kap. 541.50	5	55	58
KLD Kap. 1410.51	350	333	339
KLD Kap. 1410.50	5	0	5
KUD – uten kap. post.	6	0	0
KUD Kap. 325.52	4	6	5
LMD Kap. 1137.50	92	160	163
LMD Kap. 1150.77	5	4	0
NFD Kap. 920.50	925	733	1 047
NFD Kap. 920.51	387	407	430
OED Kap. 1830.50	211	0	0
OED Kap. 1840.50	2	0	0
OED Kap. 1830.51	81	0	0
OED Kap. 1850.50	1 587	608	625
SD Kap. 1301.50	109	125	107
UD – uten kap. post.	4	0	0
UD Kap. 118.70	53	23	10
UD Kap.118.74	25	11	5
UD Kap.159.71	5	2	1
UD Kap.160.70	60	31	0
UD Kap.161.71	28	16	4
UD Kap.161.72	1	2	0
UD Kap.150.70	1	1	0
UD Kap.118.50	0	0	24
UD Kap.161.50	19	20	45
Sum	7 890	6 006	7 234

*Kap. poster som ikke har planlagte utlysninger er tatt ut av tabellen.

4 Forbruk per kap. post

Mill. kroner	Forbruk HIA			Estimert utbetalt 2023
	K1 2023	K1 2022	K1 2021	
AID Kap. 671.50	3	1	0	10
AID Kap. 601.50	46	56	34	253
BFD Kap. 846.50	2	3	2	8
BFD Kap. 854.50	3	6	4	11
BFD Kap. 800.50	4	0	0	28
FD Kap.1700.73	0	3	0	6
FIN Kap. 1600.21	3	4	2	17
FIN Kap. 1600.70	3	2	2	11
HOD Kap. 780.50	60	102	88	473
JD Kap. 400.23	5	3	0	10
JD Kap. 400.50	14	18	13	65
KD Kap. 201.21	38	54	37	263
KD Kap. 226.71	94	35	29	94
KD Kap. 285.52	463	440	356	2 152
KD Kap. 287.57	236	228	75	235
KD Kap. 288.21	27	30	21	61
KD Kap. 285.54	0	106	46	623
KD Kap. 285.53	211	219	298	2 158
KDD Kap. 500.50	9	12	15	67
KDD Kap. 541.50	62	68	42	169
KDD Kap. 553.74	0	0	2	54
KLD Kap. 1410.50	448	218	73	228
KLD Kap. 1410.51	38	59	64	440
KLD Kap. 1410.53	0	4	3	5
KUD – uten kap. post.	1	1	0	6
KUD Kap. 325.52	3	5	3	14
KUD Kap. 328.78	1	1	0	5
KUD Kap. 335.73	2	4	3	8
LMD Kap. 1137.50	23	33	39	227
LMD Kap. 1137.51	199	195	65	199
LMD Kap. 1150.77	0	4	5	8
NFD Kap. 920.50	544	538	227	1 773
NFD Kap. 920.51	202	204	95	638
OED Kap. 1830.50	5	21	16	261
OED Kap. 1830.51	2	4	3	81
OED Kap. 1840.50	2	6	5	2
OED Kap. 1850.50	7	0	0	675
SD Kap. 1301.50	5	3	7	121
UD – uten kap. post.	1	1	1	2
UD Kap. 118.70	11	8	6	49
UD Kap. 169.73	0	1	3	0
UD Kap.118.74	5	4	3	23
UD Kap.150.70	3	2	1	10
UD Kap.159.71	1	1	1	5
UD Kap.159.75	1	1	0	1
UD Kap.160.70	9	10	9	65
UD Kap.161.71	46	44	25	121
UD Kap.161.72	5	3	2	18
UD Kap.161.50	0	0	0	46
Øvrige poster med forbruk lavere enn 2 mill.	0	23	39	0
Sum	2 845	2 788	1 764	11 798

* Kap. poster med svært lavt forbruk eller uten forbruk i 2023 er tatt ut av tabellen.

5 Overføringer per kap. post

Mill. kroner	Estimerte overføringer ved årsslutt		
	2023	2024	2025
AID Kap. 601.50	61	23	15
BFD Kap. 800.50	14	5	3
FD Kap.1700.73	4	0	0
FD Kap.1700.52	30	28	14
FIN Kap. 1600.21	38	40	25
FIN Kap. 1600.70	31	33	34
HOD Kap. 780.50	18	-94	-139
JD Kap. 400.50	32	20	18
JD Kap. 400.23	1	1	2
KD Kap. 285.52	257	160	349
KD Kap. 258.21	1	1	1
KD Kap. 287.57	1	1	1
KD Kap. 288.21	65	47	33
KD Kap. 226.71	0	0	0
KD Kap. 285.54	302	409	503
KD Kap. 285.53	119	14	-88
KD Kap. 201.21	98	35	11
KDD Kap. 500.50	7	-5	-6
KDD Kap. 553.74	38	22	12
KDD Kap. 541.50	-77	-91	-89
KDD Kap. 541.22	3	3	3
KLD Kap. 1410.51	86	35	22
KLD Kap. 1410.53	3	3	4
KLD Kap. 1410.50	0	0	1
KUD Kap. 335.73	14	5	-2
KUD Kap. 325.52	15	6	-2
KUD Kap. 328.78	2	6	2
LMD Kap. 1137.50	18	13	29
LMD Kap. 1150.77	2	0	0
NFD Kap. 920.50	114	17	26
NFD Kap. 920.51	-14	-15	34
OED Kap. 1850.50	244	240	269
SD Kap. 1301.50	5	3	6
UD – uten kap. post.	2	2	2
UD Kap. 118.70	37	0	0
UD Kap. 169.70	1	1	1
UD Kap. 169.73	2	2	2
UD Kap.118.74	18	0	0
UD Kap.159.71	4	0	0
UD Kap.160.70	27	0	0
UD Kap.161.71	14	-12	-12
UD Kap.161.72	3	0	0
UD Kap.150.70	1	0	0
UD Kap.118.50	50	92	103
UD Kap.161.50	147	153	139
Sum	1 836	1 201	1 328

*Kap. poster uten overføringer er tatt ut av tabellen.

Kommentar til enkelte poster

HOD 780.50

Posten under Helse- og omsorgsdepartementets (HOD) kapittel 780 er estimert negativ ved utgangen av 2024 og 2025. Det ble i januar rapportert særskilt på 780.50 til HOD hvor det ble lagt fram forslag på tiltak for å redusere de estimerte negative overføringene. Tiltakene som ble foreslått og som er implementert er reduserer pågående utlysninger i 2023 og planlagte utlysninger i 2024 til om lag 60 % bevilgningsnivået fra departementet. Rapporten ble laget før regnskapsavslutningen var ferdig, og status for 780.50 er noe annerledes enn estimert da, i hovedsak pga. større forsinkelser på prosjektene i 2022 enn tidligere estimert. Nåværende estimat har indikerer at kap. posten balanseres innen 2027.

Det foreligger ikke konkrete tiltak for at kap. post kan være i null ved utgangen av 2024 da det vil kreve full stans av utlysninger i 2023, sammen med risiko for terminering av prosjekter. For å kunne balansere 780.50 til utgangen av 2024 uten drastiske tiltak er tilførsel av nye midler på underliggende budsjettformål nødvendig. Forskningsrådet foreslår videre dialog med KD og HOD om mulige løsninger.

KDD 541.50

Post 541.50 under Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD) er estimert negativ ved utgangen av 2023 og framover. Kap. posten er negativ som følge av flerårige rammekutt og engangskutt med opprettholdt aktivitetsnivå, og da særlig på satsingen IKTPLUSS.

Forskningsrådet rapporterte i januar til KDD for status på 541.50 og la da til grunn ingen utlysninger for området i 2023. Dette tiltaket er opprettholdt og nåværende tall er om lag det samme som ble rapportert i januar.

KDD 500.50

Posten er estimert noe negativ ved utgangen av 2024 og 2025. Årsaken er store forpliktelser til budsjettformålene DEMOS og INNOFFARENA. Forskningsrådet ser på tiltak for å sikre at kap. posten ikke blir negativ.

KD 285.53

Kunnskapsdepartementet sektovergripende post (KD-SO) er estimert negativ ved utgangen av 2025. Det er flere forhold som har ført til at denne posten er estimert negativ, blant annet tidligere ekstrabevilgninger til Fri prosjektstøtte (FRIPRO), infrastruktur og SFI. Det er gjort flere tiltak for å redusere eksponeringen på kap. posten og det er sendt over et forslag til Kunnskapsdepartementet om omdisponering av midler.

Midlene bevilget i nysalderingen er inkludert og står pt. ufordelt.

KUD 325.52 og 335.73

Post 325.52 og 335.73 fra Kultur- og likestillingsdepartementet er estimert negativ grunnet gjenbruk av avsetninger som tidligere var brukt på et annet formål. Forskningsrådet skal gjennom 2023 foreslå en løsning for finansiering av utlysningene som er vedtatt gjennomført.

NFD 920.51

Post 920.51 under Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) er estimert til å være negativ ved utgangen av 2023 og 2025. Tidligere har Forskningsrådet rapportert at post 920.50 ville være

negativ, men betydelige forsinkelser i 2022 og senere tildeling av prosjekter under FORNY har gjort posten positiv. Kap. post 920.51 er derimot nå estimert svak negativ i en kort periode.

OED 1850.50

For post 1850.50 øker estimerte overføringer i perioden 2024 – 2025 blant annet grunnet terminering av prosjekter og at ikke alle utlyste midler ble tildelt i løpet av 2022. Forskningsrådet ser på tiltak for å få en større del av bevilgede midler i omløp.

UD 161.71

Post 161.71 vil få en permanent negativ overføring i 2024. Underskuddet ligger på SIS-UTENRIKS, og skyldes engangskutt på 9,6 mill. kroner i 2021 samt 2 mill. kroner i bidrag fra SIS-UTENRIKS til ekstrautlysning i forbindelse med Covid-19 i 2020. Det tildeles ikke nye midler på posten fra 2023 grunnet omlegging av UDs post-struktur. SIS-UTENRIKS ble avsluttet i 2022 og har ikke fremtidige inntekter. Forskningsrådet ser på tiltak og vil komme med et forslag til departementet på hvordan underskuddet kan dekkes slik at kap. posten ikke blir negativ.

Sak S 31/23

Fellesmøte mellom Styret og porteføljestyrelederne

Til
Styret

Ansvarlig Direktør
Jesper Werdelin Simonsen

Saksbehandler
Yngvill R. Tømmerberg

Vedlegg
1. Dagsorden for fellesmøte med porteføljestyrelederne
2. Diskusjonsgrunnlag om ny styrkestruktur

Fra
Mari Sundli Tveit

Bakgrunn

Det er invitert til et fellesmøte mellom Styret og porteføljestyrelederne den 27. april 2023.

Hvorfor saken fremmes til dette møtet

Dette er en orienterings sak om dagsorden for møtet og diskusjonsgrunnlaget om ny styrkestruktur. Begge dokumentene er sendt ut til deltakerne i fellesmøtet.

Hovedpunkter

Møtet starter med en orientering fra styreleder om styrets arbeid fram til nå. På dagsorden er det satt av god tid til oppfølging av mål og prioriteringer i ny langtidsplanen for forskning og høyere utdanning og vektlegging av forskningssystemet. I møtet legges det opp til dialog om hvordan planen kan iverksettes og følges opp i Forskningsrådets styresystem, samt om Forskningsrådets rolle i et fremtidig forsknings- og innovasjonssystem.

Videre er det satt av godt tid til å få fram porteføljestyreledernes erfaringer med porteføljestyrene og om forslag til ny porteføljestyrerstruktur.

Administrasjonen vil lage noen punkter til diskusjon for styrets medlemmer i forkant av møtet.

Forslag til vedtak

Styret tar saken til orientering.

Møte mellom Forskningsrådets styre og porteføljestyrelederne

Torsdag 27.04.2023 kl. 11.30-16.00 (lunsj fra kl. 11.30-12) i Forskningsrådet, Drammensveien 288.

Inviterte: Forskningsrådets styre
                  Porteføljestyrelederne
                  Leder for styringsgruppen for BALANSE+
                  Forskningsrådets ledelse

Dagsorden:

Kl. 12.00-12.30   **Velkommen og presentasjonsrunde**

Styreleder Kristin Halvorsen: Om Styrets arbeid og erfaringer fram til nå.

kl. 12.30-13:30   **Oppfølging av ny langtidsplan for forskning og høyere utdanning**

Adm. dir. Mari Sundli Tveit: Om mål og prioriteringer i langtidsplanen (LTP), inkludert videreutvikling av forskningssystemet.

- Langtidsplanen vil i stor grad være styrende for Forskningsrådet de nærmeste årene. Planen varsler også en stortingsmelding om forskningssystemet og en gjennomgang av Forskningsrådets rolle og funksjoner.
- Vi ønsker dialog om hvordan planen kan iverksettes og følges opp i Forskningsrådets styresystem, og om Forskningsrådets rolle i et fremtidig forsknings- og innovasjonssystem.

Forberedte innledninger fra to porteføljestyreledere: Hva er de mest sentrale hensyn i Forskningsrådets oppfølging av LTP – og som må prege styrearbeidet?

Innledere: Einar Lie (Velferd, kultur og samfunn)
                  Anne Ingeborg Myhr (Landbasert mat, miljø og bioressurser)

Innspill og kommentarer fra øvrige porteføljestyreledere og Styret.

Pause 20 min.

Kl. 13.50-15.45   **Erfaringer med porteføljestyrene og ny porteføljestyrestruktur**

Adm.dir. Mari Sundli Tveit og områdedirektør Jesper Werdelin Simonsen: Om arbeidet med ny porteføljestyrestruktur.

Forberedte innledninger fra to porteføljestyreledere:

- Refleksjoner rundt porteføljestyrenes rolle i investeringsbeslutninger og som strategisk rådgiver.
- Erfaringer med samspill mellom porteføljestyrene og porteføljestyrene og Styret. Hva har fungert godt og hva bør forbedres?

Innledere: Øyvind Fylling-Jensen (Livsvitenskap)
Per Gerhard Grini (Petroleum)

Innspill og kommentarer fra øvrige porteføljestyreledere og Styret.

Kl. 15:45

Avslutning

Ny styrestruktur i Forskningsrådet – diskusjonsgrunnlag for møte mellom Forskningsrådets styre og porteføljestyrelederne

Fra Adm.dir. Mari Sundli Tveit

Lysaker, 17. april 2023

Prinsipper for inndeling i porteføljestyrer

Forskningsråd skal være et nasjonalt utøvende forskningsstrategisk organ. Forskningsrådet har ansvar for å øke kunnskapsgrunnlaget og bidra til å dekke samfunnets behov for forskning ved å fremme grunnleggende og anvendt forskning og innovasjon. Forskningsrådet skal bidra til å iverksette og følge opp mål og prioriteringer i Langtidsplan for forskning og høyere utdanning (LTP), og må derfor ivareta helhet, samspill, og kunnskapsberedskap gjennom investering, rådgivning og dialog.

For å fylle denne rollen er Forskningsrådet avhengig av et velfungerende styresystem med god kjennskap til de forskningsutførende sektorene og næringslivets og samfunnets behov for og bruk av forskningsbasert kunnskap.

Forskningsrådet har i dag ett styre og 16 porteføljestyrer. Vi skal oppnevne nye porteføljestyrer fra 2024. Dette gir anledning for å gjennomgå porteføljestyrenes oppgaver, ansvarsdelingen mellom styret og porteføljestyrene, endringer i selve porteføljestyrestrukturen, og hvilken sammensetning de nye porteføljestyrene bør ha.

Med ny LTP blir forsknings- og innovasjonspolitikken i enda større grad rettet mot tverrgående samfunnsutfordringer og områder med særlige behov for kunnskapsutvikling. Behov for bredde, sammenheng og synergi er et sentralt trekk både nasjonalt og internasjonalt. Det krever godt samspill og god koordinering på flere nivåer - på tvers av samfunnssektorer, tema, fagområder og forskningsarter samt internt i forsknings- og innovasjonssystemet og med andre samfunnsaktører. Også behovet for effektivisering og forenkling tilsier at vi bør ha færre, bredere og godt koordinerte porteføljestyrer.

Gjennom denne prosessen ønsker vi å styrke:

- Grunnleggende forskning og fagutvikling
- Samspillet mellom grunnleggende forskning, anvendt forskning og innovasjon og mellom forskning for ulike sektorer
- Forsknings- og innovasjonssystemet
- Samspillet mellom forskning og andre tiltak som er nødvendige for omstillinger i samfunnet
- Samarbeidet mellom porteføljestyrene og mellom porteføljestyrene og Forskningsrådets styre.

Vi ønsker deres innspill og diskusjon om hvilke prinsipper styrestrukturen bør bygge på og presenterer nedenfor tre alternative måter å dele inn i porteføljestyrer. I lys av utfordringer som er identifisert i dagens styrestruktur og de rammene LTP legger, ønsker vi spesielt innspill til følgende:

- Hvilken struktur vil gjøre Forskningsrådet best i stand til å ivareta LTPs overordnede mål og prioriteringer?
- Hva er de viktigste forutsetningene for å sikre kvalitet og legitimitet i styresystemet?
- Hva bør vi være spesielt oppmerksomme på i de ulike alternativene?

Bakgrunn

Rollefordeling i styrestrukturen

Forskningsrådet har i dag ett styre og 16 porteføljestyrer som er underlagt Styret.

Forskningsrådets styre har ansvar for den samlede virksomheten. Styret skal følge opp politiske mål, gi myndighetene råd i forskningspolitiske saker og ha det overordnede ansvaret for alle Forskningsrådets ordninger. Styret har i dag også ansvar for tildelinger innenfor enkelte ordninger, bl.a. forskningsinfrastruktur og senterordninger.

Porteføljestyrene har ansvar for et avgrenset område delegert fra Forskningsrådets styre. Porteføljestyrene har *investeringsansvar* for målrettede satsinger innenfor sitt ansvarsområde og et *rådgivningsansvar* knyttet til alle Forskningsrådets investeringer innenfor porteføljeområdet. De ivaretar et overordnet porteføljeperspektiv i investerings saker, men deltar ikke i saksbehandling og vurdering av enkeltsøknader.

Forskningsrådets administrasjon har ansvar for å legge til rette for at styret og porteføljestyrene kan utføre sine oppgaver og for samhandlingen mellom porteføljestyrene og mellom porteføljestyrene og Styret.

Utfordringer ved dagens styrestruktur

Styrker og utfordringer ved dagens porteføljestyrestruktur er identifisert gjennom en spørreundersøkelse blant porteføljestyrenes medlemmer, intervjuer med departementene, administrasjonens erfaringer og gjennom en pågående følgeevaluering av porteføljestyringen i Forskningsrådet. Hovedutfordringene er:

- Styrestrukturen må ha en tydeligere forankring i overordnede politiske mål.
- Ansvarsdelingen mellom Styret og porteføljestyrene framstår som uklar.
- Samhandlingen mellom porteføljestyrene og med Styret er utilstrekkelig.
- Dagens mandat er tydelig på investeringsansvaret, men porteføljestyrenes strategiske ansvar oppfattes som uklart. Handlingsrommet til porteføljestyrene oppleves som begrenset.
- Porteføljestyrenes samhandling mellom nasjonale og internasjonale virkemidler er for svak.
- Det er uhensiktsmessig at Styret med sitt overordnede ansvar også har ansvar for enkelte ordninger (bl.a. SFF, SFI og Infrastruktur).

Kort om mandatet for porteføljestyrene

Dagens mandat er under revurdering med bla. følgende presiseringer;

Formål: Porteføljestyrene skal, både hver for seg og samlet, bidra til å realisere Forskningsrådets totale målbilde slik det kommer til uttrykk i LTP og andre politiske føringer. De må samarbeide med andre porteføljestyrer for å nå målene.

Ansvar: Porteføljestyrene bør gis en tydeligere overordnet strategisk rolle som omfatter investerings-, rådgivnings- og rapporteringsansvar.

Oppgaver: Hovedoppgavene for hvert styre er å beslutte og følge opp bruk av forskningsmidler innenfor sitt ansvarsområde, og sørge for tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag for dette inkl. porteføljeanalyse. Porteføljestyrene skal gi råd til Forskningsrådets styre.

Porteføljestyrets medlemmer og observatører: Det gis mulighet for sju til 13 medlemmer avhengig av bredden i styrets ansvarsområde. Styrene kan også ha observatører, primært fra departementene, i tillegg til ordinære medlemmer.

Drøfting av alternative styrestrukturer

De siste ti-årene kan oppvise ulike tilnærminger til forsknings- og innovasjonspolitiske spørsmål nasjonalt og internasjonalt, ofte kort benevnt som 1) den lineære modellen, 2) samspillmodellen og 3) den transformativ modellen. Vi presenterer tre alternativer som springer ut av disse tilnærmingene, hvert med sine særtrekk, men som vil kunne imøtekomme langtidsplanens mål og prioriteringer på ulike måter, samt Forskningsrådets behov for å forenkle og effektivisere.

De tre alternativene er:

Alternativ 1 Forenkling ved reduksjon i antall porteføljestyreleder

Alternativ 2 Økt samspill i forskningen og innad i forsknings- og innovasjonssystemet

Alternativ 3 Samspill med innsatser/sektorer utenfor forskningen

Alternativene drøftes i lys av disse punktene:

Samspill i kunnskapskjeden: Styrke samspillet på tvers av ulike forskningsarter og samfunnssektors forskningsområder.

Fag og fagutvikling: Styrke fagutviklingen, herunder sikre at grunnforskningen får en tydelig rolle både i kraft av sin fagidentitet og i møtet med de store samfunnsutfordringene.

System og struktur: Tydelig fokus på forskning- og innovasjonssystemets utforming, herunder samspill og samarbeid nasjonalt/internasjonalt.

Transformativ forskningspolitikk: Styrke samspillet mellom forskning/kunnskapsutvikling og andre deler av samfunnets innsats for å møte de store samfunnsutfordringene.

Alternativ 1: Forenkling ved reduksjon i antall porteføljestyrer

Alternativet kan forstås i lys av en **tradisjonell forskningspolitisk modell** (også benevnt lineær modell eller første generasjon forskningspolitikk) der en forutsetter bl.a. et tydelig skille mellom forskningsartene – der grunnforskningen anses som både første ledd i kunnskapskjeden og som forutsetning for anvendt forskning - som igjen skal resultere i teknologiske og andre samfunnsmessige nyvinninger. Modellen avspeiler seg i både "governance" (ofte gjennom egne grunnforskningsråd) og i finansieringsstrømmer. De første ti-årene etter andre verdenskrig fram tom. 1990-tallet var relativt sterkt preget av denne tilnærmingen i de fleste land og er fortsatt nærværende.

Alternativet består overordnet av:

- Et sett med tematiske/teknologi/næringsrettede styre vil ivareta de 6 tematiske prioriteringene i ny LTP.
- Ett fagporteføljestyre vil ha ansvaret for fagutvikling og de åpne arenaene for banebrytende og grunnleggende forskning. (I dag er dette ansvaret fordelt på tre styre).
- Et eget tildelingsutvalg for den budsjettmessig store og tverrgående ordningen infrastruktur.

Mer konkret kjennetegnes dette alternativet av følgende:

Samspill i kunnskapskjeden: Både fagporteføljestyrets tverrgående rådgivingsportefølje og at de tematiske, teknologi og næringsrettede styrene har ansvar for grunnleggende forskning innenfor sitt område, bidrar til samspill i kunnskapskjeden, men styrestrukturen legger ikke spesielt til rette for slikt samspill.

Fag og fagutvikling: Det tradisjonelle, lineære innslaget viser seg gjennom et skille i arbeidsdeling mellom åpne arenaer for grunn(leggende)forskning og tematisk rettet forskning/forskningsbasert innovasjon. *Ett* fagstyre vil gjøre det enklere å se de ulike fagområdene i sammenheng og styrke tverrfaglighet.

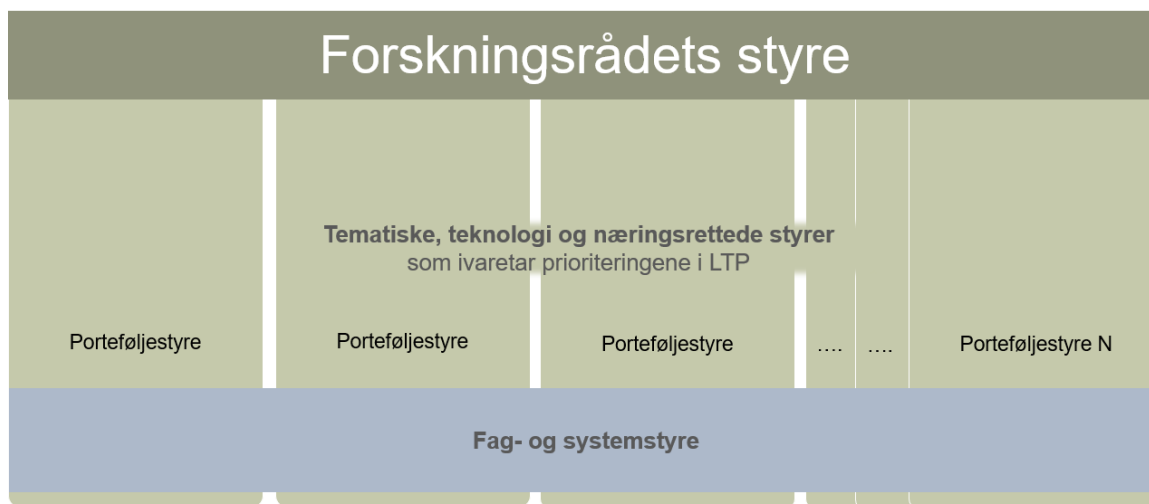
System og struktur: Systemaspekter knyttet til forsknings- og innovasjonssystemet, herunder strukturelle ordninger, er ikke gitt en entydig plass i dette alternativet, men forutsettes ivaretatt gjennom dels fagstyret (f.eks. SFF), dels gjennom et ad hoc eller permanent tildelingsutvalg (infrastruktur). Internasjonalt samarbeid er sentralt for alle styrene, og er derfor ikke lagt til et særskilt styre.

Transformativ forskningspolitikk: Forutsetninger om å trekke inn perspektiver, aktører og ofte pengestrømmer *utover* forsknings- og innovasjonssystemet på en målrettet og aktiv måte, er i mindre grad lagt til rette for i alternativ 1.

Alternativ 2 Økt samspill i forskningen og innad i forsknings- og innovasjonssystemet

Alternativet kan forstås i lys av den såkalte **samspillmodellen** (andre generasjons forskningspolitikk) som de fleste kjenner fra 1980-/90-tallet og som fortsatt er sentral. Forskning om forskning viste bl.a. at det i forskningsprosessene ikke var et så tydelig skille mellom grunn- og anvendt forskning som tidligere antatt, og at det i både teknologiutvikling og tematisk orientert forskning er et tydelig samspill mellom grunn- og anvendt forskning. Oppmerksomheten ble derfor rettet ikke bare mot samspillet mellom forskningsarter, men også mot samspillet i forsknings- og innovasjonssystemet.

Alternativet består overordnet av:

- Et sett tematiske/teknologi/næringsrettede styre som vil ivareta de 6 tematiske prioriteringene i LTP.
- Et tverrgående fag- og systemstyre som skal ivareta dels sentrale strukturelle ordninger, dels fag og fagutvikling og ordninger som er tverrgående eller åpne (dvs. tema/teknologi uavhengig).
- Fag- og systemstyret vil ha overlappende representasjon med de andre styrene gjennom f.eks. porteføljestyrelederne, og noen egne eksterne medlemmer.

Dette alternativet skiller seg fra alternativ 1 bla ved at alle porteføljestyrene har ansvar for helheten i all forskning innenfor sitt tematiske/teknologi/næringsrettede område, samt et eget styre for system og fagutvikling.

Mer konkret kjennetegnes dette alternativet av følgende:

Samspill i kunnskapskjeden: kommer i dette alternativet til uttrykk ved at hvert porteføljestyre har ansvar for samspillet i alle ledd av i kunnskapskjeden fra grunnleggende forskning til kommersialisering. Det er ikke et styringsmessig skille mellom grunnforskning og resten av kunnskapskjeden.

Fag og fagutvikling: Hvert porteføljestyre har ansvar for *helheten i samspillet* mellom forskningsartene og må gis et tydelig ansvar for fag og fagutvikling som er særlig relevant for sitt område. Det innebærer også at det *samlede ansvaret* (som hvert enkelt styre ikke kan ta) for fag og fagutvikling må plasseres i "fag- og systemstyret".

System og struktur: Fag- og systemstyret skal helhetlig vurdere utviklingen i Forskningsrådets ordninger og forholdet mellom dem. Dette kan bedre ivareta LTPs fokus på forsknings- og innovasjonssystemets betydning. En rekke system-/strukturende virkemidler vil også ivaretas i dette styret (infrastruktur, internasjonalt samarbeid, sentre, regional utvikling mm). Dette innebærer likevel ikke at de andre styrene er fratatt ansvar for system og struktur.

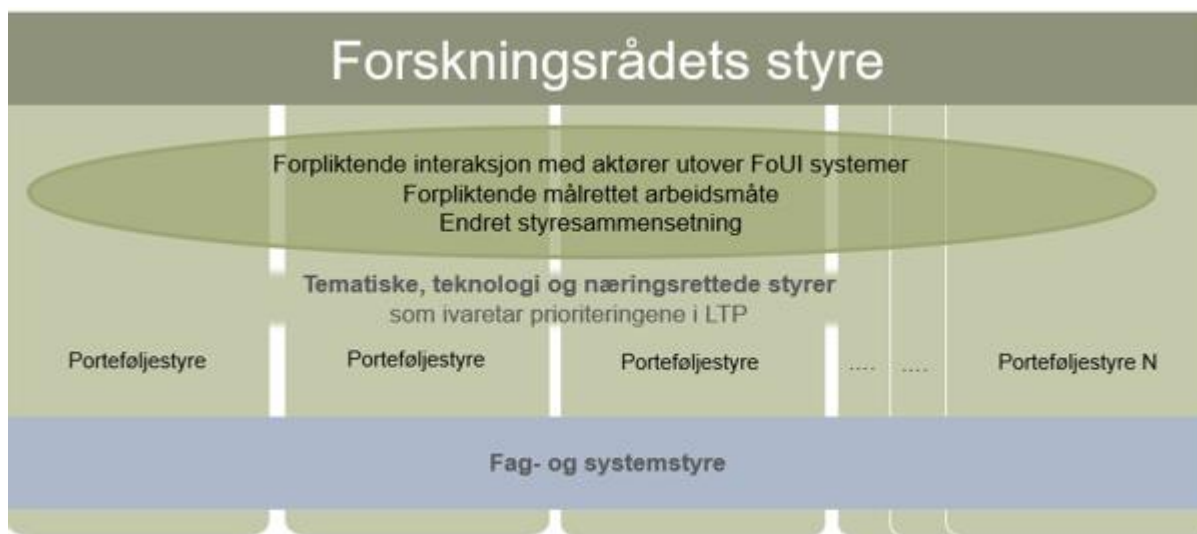
Transformativ forskningspolitikk: Forutsetninger om å trekke inn perspektiver, aktører og pengestrømmer utover forsknings- og innovasjonssystemet, aktivt og målrettet, er ikke eksplisitt lagt til rette for i dette alternativet.

Alternativ 3 Samspill med innsatser/sektorer utenfor forskningen

Alternativet kan forstås i lys av en type **transformativ modell** (tredje generasjons forskningspolitikk)) Dette er et nyere konsept under utvikling, også i norsk forskningspolitikk. Transformativ modell har sin begrunnelse i behovet for et målrettet, tverrfaglig og tverrsektorielt svar på samfunnsutfordringene, ofte eksemplifisert ved FNs bærekraftsmål. Tverrgående samfunnsoppdrag (missions) er et sentralt virkemiddel, men ikke det eneste: Denne tilnærmingen skiller seg i første rekke fra de to andre ved krav om strammere regi og nye arbeidsmåter innenfor en politisk og forvaltningsmessig ramme som strekker seg utover forskningspolitikken. Grunnforskningen er sentral også i denne tilnærmingen, og sterkere betonet enn i samspillmodellen.

Alternativet består overordnet av:

- Et sett med tematiske/teknologi/næringsrettede styre som med ny LTP skal ivareta de 6 tematiske prioriteringene, men noe endret representasjon i disse styrene sml. med alternativ 1 og 2
- Et tverrgående fag- og systemstyre som i alternativ 2, men som også vil ha en noe endret type representasjon.

Flere særtrekk skiller dette alternativet fra de to andre:

- Arbeidsmåten: aktiv, målrettet og forpliktende.
- Interaksjon med aktører også utenfor FOUI systemet. Dette er det genuint transformativt i dette alternativet, og anses som en nødvendig forutsetning for måloppnåelse.
- Endret styresammensetning. Forpliktende samarbeid med og aktiv innsats fra andre samfunnssektorer må imøtekommes gjennom styrerepresentasjon.
- Noen endringer i porteføljestyrenes mandat vil kreves.

Mer konkret kjennetegnes dette alternativet av følgende:

Samspillet i kunnskapskjeden: vil være det samme som i alternativ 2, men gitt det transformativt siktemålet må samtlige styre arbeide målrettet for å bidra til ønsket omstilling i samfunnet.

Fag og fagutvikling: vil ivaretas dels gjennom fag- og systemstyret, dels i de øvrige porteføljestyrene innenfor deres ansvarsområde. Den transformativt modellen som ligger til grunn, er tydelig på at grunnforskning er en nødvendig del av løsningen for å møte globale og nasjonale utfordringer.

System og struktur: vil ivaretas av fag- og systemstyret, i tillegg får dette styret et viktig og tydelig ansvar for å overvåke systemutfordringer og andre hindringer for løsninger. Arbeidet vil videre ta mer preg av nye arbeidsmåter i fellesskap med aktører utenfor FoUI-systemet.

Transformativ forskningspolitikk: Forankringen i den transformativt modellen må nødvendigvis legge til rette for å trekke inn andre aktører og perspektiver. Det vil skje dels gjennom styrets sammensetning, dels revidert mandat for styrene og gjennom endret arbeidsmåte, både internt i styrene og ikke minst gjennom administrasjonens arbeidsmåte og tilretteleggelse opp mot styrene.